

Svilanit

LETNIK XXVII

LETO 1989

ŠTEVILKA 1-2

Vsebina:

Osrednja tema:

Tako malo potrebujemo za svojo srečo 1

8. februar – slovenski kulturni praznik 5

Iz uradnih listov za življenje:

Zakon o podjetjih 6

Proizvodna dogajanja:

Povečana dela v Svili 9

Iz dela DPO in društev:

Naj bo naš sindikat res naš! 10

Gasilsko društvo opravičilo svoj obstoj 11

Za kvaliteto demokracije 12

Poti uspešne prodaje naših izdelkov:

Sejmi, sejmi, sejmi ... 12

Naši izdelki tudi na »Heimtextilu« v Frankfurtu 14

Jubilejno srečanje s hotelirji 15

Pa srečno pot, fantje kovinarji! 16

Športne novice:

Utrinki s četverboja 17

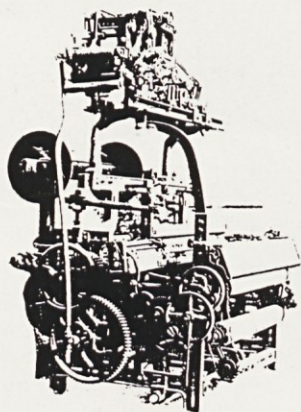
Upokojili so se:

Jožica Poljanšek, Marija Jereb in Jakob Zajc 18

Dobrodošli med nami:

Brigita Sanabor 19

Za spominski album 20

»KAMNIŠKI TEKSTILEC«
Letnik XXVII. št. 1 – 2 1989
Glasilo delovne organizacije
»SVILANIT« Kamnik

Glasilo urejajo uredniški odbor
Jože Nograšek, Anton Jerman, Sonja Benkovič,
Janez Kimovec, Marinka Pinterič
Odgovorna urednica: Mija Senožetnik
Tehnični urednik: Ivana Skamen in
Andrej Verbič
Naklada: 900 izvodov
Grafična izvedba: Franjo Jereb – Idrija

*Rože za dan žena,
lepe in dehteče za materin dan!*

Vendar, zakaj samo enkrat v letu takšen je dan?

*Mati je vendar vsak dan z menoj!
Z mehko dlanjo in toplino v očeh
spremlja me njena ljubezen.*

*Zato nikoli nisem sam
in to je vendar čudovito!*

Torej, zakaj samo enkrat v letu je njen dan?

TAKO MALO POTREBUJEMO ZA SVOJO SREČO . . .

Osrednja tema

Bliža se praznik 8. marec; dan, ko otroci želijo mamicam sklatiti najsvetlejše zvezde z neba, moške pa sramežljivo skrivajo poglede za šopke cvetja. Ženske smo tega dne različnega razpoloženja. Večini nam pozornost prija in nam rdi lica in rosi pogled, nekatere pa se tega dne, bolj kot ostale dni v letu grenko zavedamo, da nam je enakopravnost naložila veliko breme. Včasih tako težko, da tiho zahrepenimo po času naših babic, katerih delo in skrb sta bila namenjena predvsem domu in družini.

Da bi ujeli utrip razpoloženja do praznika žena in razkrili pravo mesto žene v današnjem trenutku življenja, ko ugotavljamo, da nikomur ni poslano z rožicami, smo povabili na razgovor sodelavke in sodelavce iz različnih »svilanitovih kotov«. Njihova razmišljanja naj bi prispevala k razkritju prave vloge, ki jo ženska – delavka, žena, mati – v družbi in družini ima.

Za »omizjem« smo se zbrali: **Jožica Grošelj** iz šivalnice, **Polonca Turk** iz splošne kadrovske službe, **Marija Prelec** iz konfekcije frotirja, **Emma Plevel** in **Zdravko Stele** iz tkalnice frotirja, **Marko Dobnikar** iz strokovnih služb TOZD FROTIR, **Bogo Wiegele** iz splošne kadrovske službe, družbo pa sva jim delali **Anka Hubad** in **Ivana Skamen**. Uredniški odbor naju je zadovolžil, da zapolniva prostor v Kamniškem tekstilcu na tistih straneh, ki so namenjene osrednji temi. Nekater-e-i se vabilu niso odzvali, ampak to najine volje ni »pooblačilo«, saj sva hitro ugotovili, da so okoli naju zbrani prijetni in zgovorni ljudje.

Da smo premagali tremo pred »škratom« v skatli, ki je vse naše besede beležil na magnetogonski trak, smo si zaupali ...

Kako doživljamo 8. marec ...

Jožica Grošelj: Osmi marec doživljam kot vsak drugi dan v letu, saj se svet tudi tega dne vrti naprej. Treba je opraviti domača opravila in delo v tovarni. Pa vendar je ta dan le nekoliko prijetnejši, saj me doma otroka razveselita s šopkom cvetja, kar mi veliko pomeni. Kar prav je, da praznik praznujemo, saj se vsaj ta dan v letu odkrito prizna, da je žensko delo cenjeno, otroci pa nam z rožicami tudi na način, ki je lasten samo njim, priznajo, da nas imajo radi. Čeprav je to praznik vseh žensk menim, da je le bolj name-

Optimizma in dobre volje Jožici ne manjka

njen materam. Tisto težko breme, ki si ga jutraj naloži z odhodom na delo, po vrnitvi domov pa jo čaka drugo delo in otroci, ki jo tudi potrebujejo, občuti le ženska, ki je tudi mati in žena.

Marija Prelec: Želim si, da bi se me moji z drobcenimi pozornostmi spominjali vse dni v letu, a tista rožica, ki jo tega dne dobim doma mi kljub vsemu veliko pomeni. 8. marec je tudi priložnost, da se spomnimo žen, ki jih je bolezen ali starost osamila od delovne sredine in tudi otrok. Me osamljenosti ne občutimo in nam je včasih pretirana pozornost kar odveč. Lepo se mi zdi, da praznik namenimo tudi humani vsebini in se spomnimo vseh nesrečnih mamic, ki trepetajo za življenja svojih prežgodaj rojenih otročičkov, nebojlenih štručk, bolnih novorojen-

Misliti s srcem, čutiti bolečino drugega je zagotovilo, da v svoji lastni nesreči nikdar ne bomo sami.

čkov ... Zato sem navdušena nad odločitvijo, da bomo denar, namenjen cvetju za obdaritev ob dnevu žena poklonili Univerzitetni ginekološki kliniki v Ljubljani. Sama se rožici prav rada odpovem.

Pogrešam še več takšnih plemenitih dejanj žensk.

Polonca Turk: Predhodni sogovornici sta povedali vse, kar bi tudi sama povedala. Ta dan je tak, kot vsi drugi, le da nas v tovarni sodelavci razveselijo z rožico, otroci doma s šopkom in lastnoročno izdelano čestitko, ki ima neprimerno višjo ceno od tiste v trgovini, mož pa seveda tega dne tudi ne zaostaja po prijaznosti in pozornosti.

Zdravko Stele: Najin delovnik v tovarni naju neprestano ločuje od skupnih uric, zato bo tudi ta dan takšen, kot vsi v letu. Z ženo se namreč »šihlava« zaradi varstva otrok in so tako vsa domača dela enakopravno razdeljena na oba. Zato prazniku ne dajeva posebne veljave, ampak se trudiva vse dni v letu, da drug drugemu pomagava in si stojiva ob strani.

Emma Plevel: Kar še nisem dolgo žena in mati, pravzaprav šele »spoznavam« ta ženski praznik. Kot deklica nisem praznovala, sem se pa vedno spomnila s kakšnim darilcem svoje mame. Ta praznik doživljam bolj kot materinski dan in tak se mi zdi kar lep.

Anka Hubad: Najbolj vesela sem najmlajšega sinka, ki jo iz vrtca primaha s čestitko, ki jo skriva v drobceni dlani. Tako prisrčna je njegova zadrega, ko ne ve, ali bi mi najprej stisnil dlan ali me poljubil ali pa bi storil kar vse hkrati. Moški so tega dne malce nerodni, kar ima tudi svoj čar. Ni še dolgo tega, ko mi je mož nekaj dni pred praznikom »koristno« predlagal, naj si kar sama izberem rože, ki so mi najbolj všeč. Tej nerodnosti se je zadnja leta diplomatsko izognil in na starejša fanta prenesel »moško dolžnost«. Vse to doživljam kot nekaj posebnega in se mi zdi praznik prav prisrčen. Če pa najmlajšemu uspe povedati še kakšno pesmico, se solzam v oči ne morem izogniti.

Žal, nekatere žene ne čutijo potrebe po doživljanju duhovnih vrednot

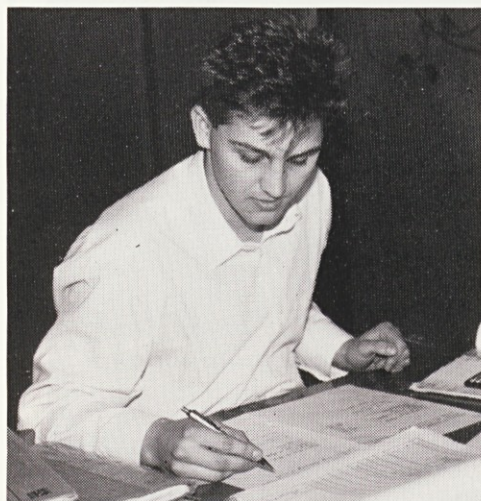
Praznovanje v tovarni se mi zdi potrebno, saj je kulturni program takšen, da zna poiskati pravo pot do naših src. Zato bi bilo prav, da ženske dostojanstveno spremljamo in sprejmemo program, ki nam je namenjen. Težko mi je ob pogledu na nekatere ženske, ki komaj čakajo, da je tega konec in kar naprej nestrno pogledujejo na uro, ali pa jo brez sramu še pred koncem mahnejo domov. To doživljam kot pomanjkanje notranje potrebe za doživljanje lepega, da o kakšni plemenitosti sploh ne govorim. S takšnim vedenjem ženske potrjujejo, da drugačnega življenja nočejo in ga ne znajo živeti drugače, kot v neprestani dirki s časom.

Bogo Wiegele: Ob razmišljanju se mi poraja misel, da se je od takrat, ko so ženske začele razmišljati o enakopravnosti in praznovanju dneva žena pa do danes, vsebina življenja bistveno spremenila. Menim, da je vsebina praznovanja tega praznika predolgo ostala enaka. Praznovanje je že desetletja enako, življenje pa je zdaj čisto drugačno kot je bilo v tistem obdobju, ko smo začeli praznovati. Če se ozremo v preteklost, je na dlani, da so bile nekoč ženske doma in se ukvarjale predvsem z gospodinjstvom in vzgojo otrok. Drugega življenja niso imele. Prvi korak k enakopravnosti je bil storjen z zaposlitvijo, z njo pa se je porodilo niz problemov, saj ji je takšna enakopravnost naložila še del »četrttega vogala pri hiši«. Cilji, po katerih so včasih ženske hrepenele in se za nje borile, so danes dejstva.

Praznovanje, pa naj bo to doma ali v tovarni, doživljam kot nekakšen mejnik, kot naprimer novo leto ali rojstni dan, da pogledmo, kaj smo od načrtov in ciljev uresničili. Tu vidim smisel praznika. Prav je, da se tega dne vprašamo, koliko smo uspeli nekatere probleme v zvezi z ženskim delom rešiti; pa naj bo to varstvo otrok, izobraževa-

nje, družbeni standard ... Naj bo to nekakšna »inventura« in pravšnji trenutek, da si zastavimo višje cilje in načrte. Tako kot v tovarni naj bo tudi doma; preveri naj se, koliko je vsa družina vključena v reševanje skupnih problemov, skupnih opravil ... Življenje v družini se prepleta in nikakor nekaterih problemov ne moremo reševati rekoč: to je tvoje delo, to je tvoj problem ... Ob tem mi na misel prihaja nekoliko kruta šala, ki se je porodila v glavi moža pri opazovanju žene, ko je pomivala lesena tla. Poprosil jo je, naj delo odloži za kasneje, ko ga ne bo doma, saj se mu preveč smili in je ne more gledati, kako se trudi ...

Marko Dobnikar: Vedno sem občutil to bolj kot materinski dan in manj kot praznik žensk. Pridružujem se svojim sogovornikom; družina naj bo dobro »uglašena« orkester; vsi se morajo potruditi, da pesem harmonično izzveni. Če se za harmonično družinsko življenje prizadevajo prav vsi družinski člani, potem razloga, da bi žena praznovala oziroma imela »svoj« dan v letu ni, ampak so lepi vsi dnevi.

Družina naj bo dobro uglašena orkester

Če zavrtim svoje kolo življenja v preteklost, se spominjam, da sem 8. marec vedno, znova in znova kolikor daleč mi seže spomin, doživljala le kot mamin praznik in ta dan smo se vsi otroci, tudi ko smo že odrasli in imeli svoje otroke, zbrali okoli nje. Vedno smo ji v naročje nasuli cvetja; ko ni bilo denarja za drage rože, smo ji nabrali prve zvončke. Včasih ji je bilo zaradi pozornosti neprijetno, a njena trepetajoča dlan, ki je čakala na stisk otrok, je izdajala drugačna čustva ...

Naj ostane torej 8. marec praznik, čeprav se zaradi njega življenje žensk ne bo bistveno spremenilo. A če nam prinaša vsaj kakšno srečno urico je praznik praznovanja vreden. Če pa je to dan, po katerim potegnemo črto v tovarni in doma in seštejemo kaj smo dobrega storili za »njen« boljši jutri, potem je to več, kot smo pričakovali.

Če je delovnik dolg šestnajst ur ...

Večini žensk delo v tovarni pomeni začetek ali nadaljevanje delavnika, dolgega šestnajst ur. Če pa je to še povezano z delom na polju, potem se v seštevku delovnih ur zagotovo nisem uštel. Ena izmed teh pridnih čebel je Jožica Grošelj, ki se je kot dekle priložilo k hiši v Podgorju. Je mati dveh otrok; fantička, ki že hoče pomagati očetu pri tišlarjenju in deklice, ki je že prestopila šolski prag. Ta jo tudi marsikdaj »odtrga« od dela, če je šolska uganka le prevelika za mlado glavico. Ko se Jožica vrne z dopoldanskega dela v tovarni iz domačih loncev že diši, a to ne pomeni, da je pred njo prosto popoldne, saj jo že kliče delo na njivi. Zimski čas prinaša manj dela okoli hiše, a delo v hlevu ne pozna letnih časov.

Pa Jožica ne tarna nad delom; prav korajžno pripoveduje, kako se z veliko volje vse delo z zadovoljstvom opravi. Rada hodi na delo v tovarno, kjer se med »vrstnicami« najde kakšna prosta minutka za klepet. Ženske si konec koncev le moramo malo »privezati dušo« z ženskimi vprašanji, kot so vzgoja otrok, pa kuharske veščine ...

Že zdavnaj je spoznala, da ženam v življenju ni z rožicami postlano, zato ne išče teh na svoji poti skozi življenje, a veseli se vsakega nedeljskega popoldneva, ko je družina vsa skupaj in si privoščijo tudi kakšen krajši izlet. Takrat je tudi čas, da Jožica ubere tudi kakšno rožico, ali pa jo izveze v gobelin. To so redki, kratki, a navdse lepi trenutki. Za njimi prihaja ponedeljek in nov delovni teden ...

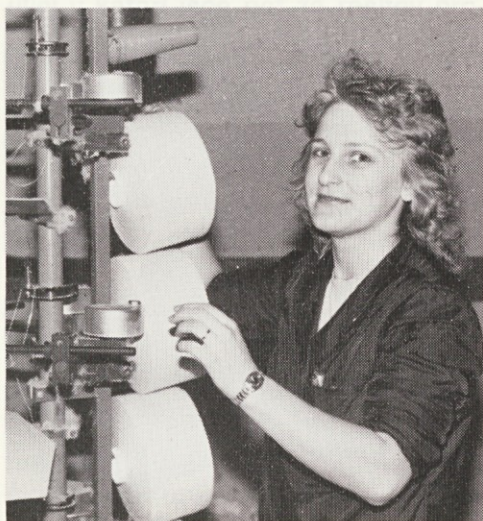
Če je družina skupaj samo ob nedeljah ...

V naši delovni sredini imamo kar nekaj zakonskih tovarišev, ki si zaradi troizmenskega dela in s tem povezanega varstva otrok med delovnim tednom »podajajo« domačo kljuko. Nezavidanja vredno življenje preko tedna: žena prihaja z nočnega dela, mož odhaja na dopoldansko, časa za počitek ni, saj domača hiša s prebujajočim jutrom postane polna otroškega živžava. Zato mora ženin počitek počakati do moževe vrnitve z dela. Ko mož prevzame domače vaje, si žena »privoščijo« nekaj ur prepotrebne spanja, a to ni tisto pravo nočno spanje ... Po tem, mora žena zopet v noč, na delo ...

Med te družine, sodita tudi družini Stele in Plevel.

Emma Plevel najbolj pogreša počitek po vrnitvi z nočnega dela. Saj bi si ga kakšno uro še lahko privoščila, če ima

Je Ema že »ujela« ritem dopoldanskega dela?

otrok dober sen tja do sedme ure zjutraj, a tega po navadi nima. Pa tudi počitek, ki traja le uro, ni pravi počitek in je po njem še bolj utrujena. Njen zaveznik je lepo vreme, saj zrak odganja utrujenost in spanec, otrok pa je tudi najbolj zadovoljen, ko je zunaj. Tako njeno spanje počaka do moževe vrnitve, a popoldansko spanje tudi ni pravo. Včasih je teden, ko je na nočnem delu prava mora, ki se nadaljuje še v naslednjega, čeprav dopoldanskega, saj nekaj časa traja, da se človek privadi spremembi dela. Tudi nočno spanje traja le tri, štiri ure. Plevelov otročiček je »živahen« tudi ponoči in mu je najlepše, da ima ob sebi mamico in očka budna. Ema velikokrat pogreša zaradi utrujenosti voljo za domače delo in v trenutkih slabosti težko razume radovednost male Damjane pri »odkrivanju sveta« okoli domače hiše. Takšno življenje dobro poznata tudi zakonca Stele; Zdravko, ki je pred časom prekinil z delom na tri izmene zaradi zdravstvenih težav, zdaj zopet pričinja z njim, saj se problem varstva njunih dveh deklic ni dal drugače rešiti. Zdravko je po delovnem stažu naš

Zdravko je eden redkih »emancipirancev« – vsa časti mu!

»najstarejši« tkalec, zato dobro ve, kako naporno je to delo, še posebno ponoči. Čeprav je moški, mu življenje ne prizanaša z »ženskimi deli«, kot so nekateri določili kuhanje, pospravljanje in skrb za otroke. Če Zdravka kaj poznam, mu lahko pripišem lastnosti skrbnega in dobrega moža in očeta in tudi sam pove, da ženi pomaga kolikor more. Kuha prav rad, če mu žena pove kaj, v njeni odsotnosti pa postori doma vse, kar je potrebno, poleg tega pa enega očesa nikoli ne odmakne od živahnih deklic. Skratka, Zdravko je eden redkih »emancipirancev«, ki jih poznam in mu izrekam vse priznanje.

Tudi Ema ceni moževo voljo za hišno enkopravnost in kakšno ponesrečeno kosilo čisto zlahka preboli. Pomembno je razumevanje, še posebno v njihovih razmerah, kjer so zaradi utrujenosti in pomanjkanja spanja vedno v zraku tisti drobceni delci, ki ob najmanjši slabosti volji lahko eksplodirajo.

Organizirano varstvo otrok iz teh družin probleme počitka ne bi v celoti rešilo in je možnost varstva otrok v vrtcu le polovična rešitev. Če pa jeklenega konjička za prevoz pri hiši ni, potem je problem, kako otroke odpeljati v vrtec na dlani. Pri Steletovih se varstvo v vrtcu ni obneslo in sta se starša složno dogovorila, da se odpovesta počitku za blagor njunih deklic.

Zato ob »inventuri« 8. marca v tovarni plemenito podčrtamo bodočnost žensk, v kateri ne bo nočnega dela. Zakaj samo podčrtamo? Zato, ker smo postopno zmanjšanje do popolne ukinitve nočnega dela žena že zdavnaj zapisali in po »kapljicah« nam uspeva za tkalske stroje postavljati mlade fante.

Če je pri hiši veliko mladih ust ...

Polonca Turk še ni pozabila »ruševin«, ki jih je zapustil njen prvi zakon. Spominja se, kako se je sama s tremi nepreskrbljenimi otroci ozirala po praznih stenah družbenega stanovanja. Seveda ga je bila vesela, a stala je pred nerešljivo uganko, od kod bo dobila denar, da bo vanj postavila najnujnejše za življenje. Ob strani ji je stala možnost najetja kredita, a prav veliko si ga ni mogla »privoščiti«, saj je bilo posojilo potrebno vračati od plače, ki ni bila visoka. V veliko tolažbo ji je bilo razumevanje tovarne, predvsem pa njene vodje dela Anke Hubad, saj je Polonca lahko delala samo dopoldan in si je tako uredila varstvo otrok v vrtcu. Stvari so se počasi obračale na bolje in po dolgem času je v Polončino življenje posijalo tudi sonce. Ob skromnem življenju in nerazvjenosti je Polonca nekako »poštukala« mesec z mesecem. Pri-

jaznejši veter je zapihal v njenem domu, ko je družina dobila novega atka, na svet pa sta drug za drugim privekala še dva otroke.

Kljub temu, da s Polonco že nekaj let »drgnem« sosedni delovni prostor, je še nisem slišala potožiti; ne nad delom, ne nad prazno hišno blagajno. Za srečo v življenju so pomembne še druge reči in to Polonca dobro ve, pa tudi to, da zaradi vzdihovanja nad prazno denarnico nihče ne bo odprl svoje in ji dal kaj iz nje. Polonca je potrebe družine znala podrediti možnostim, ki niso omogočale razvjenosti. Kar se je skuhalo, se je tudi pojedlo, mesa in sladkarij si vsak dan ne privoščijo niti

Polonca ni pridna samo pri delu doma in v tovarni. Prav rada priskoči na pomoč pri urejanju počitniških hišic in tako ubije dve muhi na en mah: prisluži si žepnino in si ohladi glavo od domačega živ-žava

sedaj, ko so v družini za preživljanje še trije otroci in poleg moževe plače še zaslužek od njegovega popoldanskega dela, brez katerega bi težko shajali. Zato so se njeni otroci še posebno veselili Miklavža in Dedka mraza, ki sta jim prinesla dobrot, ki jih na domači mizi niso pogosto videli. Življenje ji ni prizanašalo in bili so časi, ko ni vedela, kaj bo skuhalo v tistih velikih loncih, iz katerih je bilo treba nasiti sedem želodcev.

Pa je Polonca iz takega materiala, da ga ne uniči še tako neurje. Bila je kapitan na potapljaški ladji; ni obupala in ni je pustila potopiti. Zakrpala je luknje in zaplula v mirnejše vode. Polonca se zdaj veliko smeje in tiste majhne, vsakodnevnne nevihte ji sploh ne pridejo do živoga. Mejdun, kakšna ženska!

Če se spogledujemo s produktivnim delom in ekonomično režijo ...

Naj se moški svet ne huduje preveč po prebrani gornji vrstici, a dejstvo je, da Svilanit ženske podpiramo vsaj tri

vogale. A če četrtega ne bi podpirali moški, bi tovarna ne stala, toliko njim v tolažbo.

Živimo v času, ko na veliko pišemo in govorimo o ekonomičnem in produktivnem delu, o tržnem gospodarjenju in zmanjšanju ter poenostavitvi del v režiji. Vemo, da pri normiranih delih, ki jih v Svilanitu opravljamo predvsem ženske, kakšnih korenitih sprememb ne bomo dosegli, saj norme natančno določajo količino in kvaliteto dela. Kakšen korak bomo torej v »Svilanitu« storili za boljše rezultate?

Tekstilna industrija je znana po tem, je poskušal pojasniti in razvozlati gordijski voz Bogu Wiegele, da ima predvsem normirana dela in so delavke nagrajene dejansko po rezultatih dela. Ob ponujanju naših izdelkov na tujem trgu kupec ne vpraša, koliko časa je bilo potrebnega za izdelavo artikla in s kakšnimi stroški je bil narejen, ampak izračuna ceno izdelku po njegovi kalkulaciji: toliko minut je potrebno za izdelavo, minuta je vredna toliko in toliko mark, prišteje še ceno materiala in končna cena izdelka je gotova. S takšnimi stroški in kakšnem času smo ta izdelek naredili pri nas, kupca ne zanima. Naša šivilja ali tkalka se lahko s produktivnostjo primerja z isto delavko v tujini. A nemogoče je pri tem spregledati, da tehnološko zaostajamo za zahodom in je ta razkorak pri uvajanju nove tehnologije mogoče pokriti le z nižjimi osebnimi dohodki ali z večjo fizično produktivnostjo. Ker pa »rezerv« pri produktivnosti proizvodnih del ni, je jasno, da se zaostajanje odraža pri nižjih osebnih dohodkih. Nedvomno slabša pa je tudi naša širša učinkovitost. Slabša zato, ker zaostajamo v organizaciji dela, ker delamo s slabšimi materiali in ker smo našo družbeno nadgradnjo razvili do take meje, da postaja prevelika obremenitev za tiste rezultate, ki jih pri neposrednem, proizvodnem delu dosegamo. Potrebno bo poiskati rezerve z bolj učinkovito in racionalno organizacijo in zaposlenostjo v nadgradnji.

V zadnjem času pogosto govorimo o usmeritvi v tržno gospodarstvo v katerem naj bi nas ekonomika in kapital vzpodbujali, da bi ustvarili več in boljše. Bogu Wiegele nas je spomnil na povojni razvoj Svilanita, ko se je veliko ustvarjalo, a na drugačni podlagi. To so bili skupni, nekoliko idelastično obarvani cilji, ki so se dosegli s kolektivnim delom in odrekanjem. Te izkušnje dokazujejo neko drugačno vizijo. Ne le vizijo kapitala, ki edino vodi k doseganju dobrih rezultatov. Torej bi morali naprej v družbi obeh, kar doslej v naši družbi nismo znali. Bistveno je, da se v tovarni zavedamo, da delamo za isti cilj, dolžnost vsakega posameznika, naj bo to v proizvodnji ali režiji, pa je, da svojo nalogo, ki vodi k

skupnemu cilju, čimbolj uresniči. Delavka za šivalnim strojem mora ustvariti kvaliteten izdelek, organizator dela naj delo optimalno organizira, vodilni delavec naj skrbi za razvoj tovarne in konec koncev tudi za primerne osebne dohodke. Treba je preprečiti interese posameznikov, ki so drugačni od skupnih in zahtevati enako delovno disciplino od vseh delavcev dosledno in korektno. Naj bo naš skupni cilj ohraniti ugled naši tovarni z dobrimi izdelki, ki naj bodo naš skupen rezultat ...

Še posebno moramo negovati dobre tovariške odnose in ne pozabiti, da je bila pot navzgor dolga in težka in da je pot navzdol lahko zelo bliskovita.

Če ženske delamo dopoldan in popoldan ...

Dvoizmensko delo v naši tovarni je ustaljena praksa in smo se temu bolj ali manj privadile. A s tem ne mislim zapisati, da je takšna organizacija dela, ocenjena s človeške, še posebej pa ženske plati, najboljše. Nasprotno, marsikateri delavki povzroča velike skrbi z ureditvijo popoldanskega varstva in tu je pravo mesto za ugotovitev da so bila družbena prizadevanja za rešitev tega problema zanemarljiva. Že res, da desta ura zvečer ni pravi čas za otrokov domači počitek, a tudi peta ura zjutraj, ko megla »požira« male »zdomce« ni nič bolj primerna, pa smo jo sprejeli za povsem normalno. Iz izkušenj sodeč, bi marsikatero mamico razbremenili hudih skrbi s popoldanskim varstvom in rešili prenekateri problem organizacije dela, ki zaradi izkoriščanja strojnega parka zahteva dvoizmensko delo.

Popoldansko delo žensko odtuja od družine, pri starejših delavkah pa zaradi raznih zdravstvenih težav prihaja do vse večjih teženj po dopoldanskem delu. Prav s tem problemom se zdaj soočajo naše sodelavke iz drobnih izdelkov, ki se bodo morale iz dolgoletnega tovarniškega »domovanja« preseliti v obrat konfekcije. Njihovi protesti so razumljivi, saj so desetletje in več delale samo v dopoldanskem času; to so večinoma delavke – delovni invalidi z zdravstvenimi težavami ortopedskega značaja, ki so znosne dopoldan, ko utrujenost še ni prevelika in zelo boleče in ovirajoče popoldan, ko je za delavkami že delo doma.

Marija Prelec, šivilja drobnih izdelkov, se je v usodo vdala, saj razume stremljenje tovarne za boljšo organizacijo dela in bo poskušala premagati zdravstvene težave, s katerimi se že zdaj srečuje tudi na enoizmenskem delu. Seveda pa bo prilagajanje na novo, mnogo večjo in živahnejšo delovno sredino zagotovo težko. Marija ceni

Z voljo in delovno disciplino Marija premaguje pot k pričakovanim rezultatom dela

skrb tovarne za delovne invalide, saj kot aktivistka v Društvu invalidov pozna razmere v drugih delovnih organizacijah. A boleče sprejema dodajanje korekcijskega faktorja delavkam, ne da bi se pred tem temeljito pretehtala upravičenost dodatka k normi. So zdravstvene težave res edini razlog za nedoseganje norme? So upravičene do tega kar vse po vrsti, ki ne dosežejo norme? Je za pridobitev korekcijskega faktorja na drobnih izdelkih dovolj že razporeditev na dela v omenjenem oddelku? Marija odgovor na vprašanja ne ve, a dogodke spremlja z nezadovoljstvom, saj sama kljub težavam in statusu invalida, kot peščica njenih sodelavk, dosega rezultate dela, seveda z velikim prizadevanjem in spoštovanjem delovne discipline. Mar nismo v skrbi za delavce invalide spregledali rdečo luč, ki nas opozarja, da smo s pretirano skrbjo prizadejali krivico drugim delavkam-delovnim invalidom, ki za korekcijski faktor sploh ne vedo?

Če pri tovarniških vratih lahko pozabimo na domače skrbi ...

Kje pa? Pesem šivalnega stroja se za marsikatero delavko spremeni v žalostinko, ob razmišljanju na dom: je otrok slišal budilko, je zajtrkoval preden je šel v šolo, ni morda pozabil na priklapljen kuhalnik ... Drobceni problemi, na katere ne moremo pozabiti; lahko pa so še bistveno večji. Anki Hubad, dolgoletni vodji šivalnice, niso tuji ti problemi in ve, kako se te težave odražajo pri delu njenih sodelavk. Anka je disciplinirana ženska, z visoko zavestjo do uresničevanja tovarniških ciljev. Zaveda se, da mora njena enota doseči planirane rezultate, saj bi se nedoseganje teh odražalo pri rezultatih poslovanja in tudi pri višini osebnih dohodkov vseh delavcev. Zato se ničkolikokrat nahaja v slepi

ulici v kateri išče pot za rešitev problema, ne da bi se porušil ritem proizvodnje. Poiskati pravo pot iz nje ni lahko, zato Anka še velikokrat doma za štedilnikom razmišlja, ali je pravilno pristopila k reševanju problema, ali ni morda prizadejala krivico delavki, ko ji ni mogla rešiti problema tako, kot je pričakovala, po drugi strani pa ali ni s konkretno rešitvijo problema povzročila nove težave v poslovanju enote.

A tem težavam se ni mogoče izogniti in se je treba z njimi sprijazniti, saj z zaposlovanjem žensk so takšni in drugačni »ženski« problemi neizbežni. In če »Svilanit« brez ženskih rok ne more, potem mimo razumevanja in človeškega reševanja njihovih domačih problemov ne moremo.

Pa na zaposlitev žensk ni potrebno gledati le iz najbolj črnega kota. Sama ocenjuje zaposlitev žena za nujno potrebno, saj si tako zadovoljujemo človeško potrebo, s katero se že rodimo, to je potrebo po samopotrjevanju. Če hočemo priznanje svojemu delu in nočemo korak nazaj v preteklost, potem je prav, da se ne zgledujemo po ženah na »zahodu«. Njihovo življenje je doma res lažje in enostavnejše, a te žene so nesrečne in osamljene, ekonomsko odvisne od moških in ne poznajo še druge vsebine življenja.

Pa so Anki pritrdile tudi vse ostale sogovornice; tudi za ceno »enojne« obremenitve niso pripravljene ostati doma. Tudi moški so se pogumno izrekli, da bi žen ne obdržali doma.

Če naj bo žena družbeno aktivna ...

O ja, koristno razmišljanje, saj so družbeni problemi najbolje rešeni, če pri reševanju teh sodelujeta oba spola. Ženske se rade pohvalimo, da imamo za določene stvari v življenju sploh prirojeno žilico, ki je moški nimajo. Ampak, postavlja se veliko vprašanje, koliko možnosti ženska sploh ima za takšno aktivnost. Mislim, da nihče ne more zameriti ženi, ki po zaključku delovnika raje odhiti domov, ki je tako prazen brez nje, kot na sestanek na občino. Kako naj se odpove popoldanski uri z otrokom, ki je namenjena reševanju njegovih velikih in majhnih otroških vprašanj in klicajev na račun

Za ceno priznanja družbene aktivnosti nisem pripravljena sprejeti žalosti v očeh otroka

sestankovanja, ki se pod taktirko ljudi, ki se jim prav nič ne mudi, vleče v nedogled?

Za ceno priznanja družbene aktivnosti, ni pripravljena sprejeti žalosti v očeh otroka in užaljenosti moža, povrh vsega pa sestajanja, ki v praksi sedaj so, ne nudijo nikakršnega zadovoljstva. Sestanek zaradi sestanka, hvala lepa!

Sama vidim rešitev, navidez nerešljivega problema. Naj bodo v družbeno delo vključeni pravi ljudje, prave ženske; naj se sestajajo, ko je to potrebno; naj bodo sestanki dobro organizirani, kratki in učinkoviti. Če so sestanki družbeno koristne narave, naj bodo organizirani v času, ki je optimalno sprejemljiv tudi za ženske, ne v času, ko se doma pripravlja kosilo in ne v poznih popoldanskih urah, ki jih družina preživlja, če je le mogoče, skupaj.

Če, če, če ...

Koliko če-jev, koliko razmišljanja za njimi, vsi pa vodijo k spoznanju, da žena ima mesto in veljavo v družbi in družini. Le da ji tega velikokrat ne znamo ali nočemo povedati in jo razumeti z drugačnim odnosom, kot ga imamo do nje. Če bi jo vsaj malo razbremenili doma in če bi v tovarni še bolj zavzeto razmišljali o ukinitvi nočnega dela zanjo, ukinitvi delovnih sobot, potem bi žena dobila več, kot si upa pričakovati.

Izbrišimo vsaj zadnja če-ja, pa bodo besede postale dejanja!

8. FEBRUAR – SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

Utrinek slovenskega kulturnega praznika smo letos zaznali tudi v naši delovni organizaciji. Namenjen mu je bil prostor v naši menzi. Prvaka slovenskih pesnikov smo obdali z verzi Zdravljice in Sonetov nesreče, z nageljni in rožmarinom smo okrasili mizo, na kateri je odprta ležala zbirka Poezij. Za izvirnost in prizadevnost ob slovenskem kulturnem prazniku si avtorica »utrinka« zasluži priznanje.

A ker je pred nami praznik žena objavljamo njegovi pesmici, ki v zelo »ženskih« trenutkih izpovedujeta bolečino zapuščene ženske in neporočene matere:

Nezakonska mati

*Kaj pa je tebe treba biló,
dete ljubó, dete lepó,
meni mladi deklici,
neporočeni materi? –*

*Oča so kleli, topli me,
mati nad mano jokáli se;
moji se mene sram'vali so,
tuji za mano kazáli so.*

*On, ki je sam bil ljubi moj,
on, ki je pravi oča tvoj,
šel je po svetu, Bog ve kam;
tebe in mene ga je sram!*

*Kaj pa je tebe treba biló,
dete ljubó, dete lepó!
Al' te je treba biló, al' ne,
vendar presrčno ljubim te.*

*Meni nebo odprto se zdi,
kadar se v tvoje ozrem oči,
kadar prijazno nasmeješ se,
kar sem prestala, pozabljeno je.*

*On, ki ptice pod nebom živi,
naj ti da srečne, vesele dni!
Al' te je treba biló al' ne,
vedno bom srčno ljubila te. –*

Zapuščena

*Je za družega dekleta
zdaj ljubezen tvoja vneta;
jezik ji lažniv' obeta,
jo peljati pred oltar;
Bog te obvar'!*

*Da prisegel, si obljubil,
da boš mene samo ljubil,
da ne boš ti druge snubil;
ni ti v mislih več nikdar,
Bog te obvar'!*

*Da srce, ki je gorelo,
le za te, življenje celo
nikdar več ne bo veselo,
kaj je tebi tega mar;
Bog te obvar'!*

*Bog obvar' te zdaj in vedno,
Bog obvar' te z ljub'co čedno,
Bog men' uro daj posledno
pred, ko gresta pred oltar,
Bog te obvar'! –*

Iz uradnih listov
za življenje

ZAKON O PODJETJIH

Ob zaključku preteklega leta je bil v zvezni skupščini sprejet prvi zakon iz takoimenovanega reformnega paketa zakonov, ZAKON O PODJETJIH. Glede na to, da še ni dolgo, ko so bile sprejete spremembe in dopolnitve Zakona o združenem delu se vsilujeta vsaj dve vprašanji. Kakšne so bistvene razlike med ZZZD in Zakonom o podjetjih in zakaj se je tako mudilo s sprejemom tega zakona, ko so nekateri drugi zakoni, kot npr. Zakon o računovodstvu in zakon o delovnih razmerjih in drugi temeljni zakoni, še v pripravi. Odgovor na ti dve dilemi bi lahko bil, da gre za res velik preobrat v zakonodaji s področja organiziranja gospodarstva in da je glede na določilo novele ZZZD potrebno preprečiti nepotrebno dvakratno vsklajevanje in sicer najprej ZZZD in nato še z Zakonom o podjetjih. Nedvomno pa tudi razmere v gospodarstvu terjajo njegovo preoblikovanje in predvsem večjo učinkovitost.

1. člen

Delovna organizacija, ki opravlja gospodarsko dejavnost, je ekonomska in poslovna celota, ki se ustanovi in posluje kot podjetje.

Podjetje je pravna oseba, ki je nosilka pravic in obveznosti v pravnem prometu glede vseh sredstev, s katerimi razpolaga in jih uporablja, opravlja gospodarsko dejavnost zaradi pridobivanja dohodka oziroma dobička s prodajo proizvodov in storitev na trgu in je odgovorna za svoje poslovanje.

Z gospodarsko dejavnostjo so po tem zakonu mišljeni proizvodnja in promet blaga ter opravljanje storitev na trgu, ki jih določa zvezni predpis o klasifikaciji dejavnosti.

Že iz uvodnih določb zakona je razvidno, da v zakonu ni spremenjeno samo izrazoslovje, temveč da gre tudi za vsebinske spremembe. Ekonomska in poslovna celota ki opravlja gospodarsko dejavnost je delovna organizacija, ki se ustanovi in posluje kot podjetje.

Torej pravni subjekt ni več TOZD, temveč podjetje. V 13. členu zakon je TOZD opredeljena kot organizacijski del podjetja, ki se mu s statusom lahko določi določene pravice in obveznosti v pravnem prometu, vendar nima lastnosti pravne osebe.

2. člen

Podjetje lahko posluje s sredstvi v družbeni lastnini (v nadaljnjem besedilu: družbeno podjetje), s sredstvi v zadržni lastnini (v nadaljnjem besedilu: zadržno podjetje), s sredstvi v družbeni lastnini, zadržni lastnini in sredstvi, ki so lastnina domačih fizičnih in civilnih pravnih oseb ter tujih oseb (v nadaljnjem besedilu: mešano podjetje), ter s sredstvi, ki so lastnina domačih fizičnih in civilnih pravnih oseb ter tujih oseb (v nadaljnjem besedilu: zasebno podjetje).

Podjetja iz prvega odstavka tega člena imajo na trgu enak položaj, pravice in odgovornosti.

Podjetje iz prvega odstavka tega člena morajo poslovati v skladu z zakonom, dobrimi poslovnimi običaji in poslovno moralo.

ZZD je poznal samo TOZD oz. DO, kjer so bila uporabljena družbena sredstva in je upravljanje ter samoupravljanje temeljilo na delu. Zasnova podjetij pa je sedaj na kapitalu in delu. Družbeno podjetje posluje z družbenim kapitalom in ga upravljajo delavci, upravljanje temelji na delu. Zakon nekoliko precizneje razmejuje upravljanje in samoupravljanje, a o tem ob členih o direktorju podjetja in samoupravnih organih.

Mešano podjetje upravljajo delavci družbenega podjetja, ki je vložilo sredstva, v sorazmerju z višino vložnih sredstev, delavci mešanega podjetja v skladu s pogodbo o ustanovitvi in lastniki sredstev v sorazmerju z višino vložnih sredstev. V tem primeru lahko ugotovimo, da upravljanje v mešanem podjetju temelji na treh različnih osnovah: vložnih družbenih sredstvih, vložnih privatnih ali tujih sredstvih ter na osnovi dela v mešanem podjetju. Mešana podjetja se lahko ustanovijo kot delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna družba in družba z neomejeno solidarno odgovornostjo.

Delavci v zasebnem podjetju sodelujejo pri opravljanju poslovanja tega podjetja na podlagi svojega dela v skladu s kolektivno pogodbo.

S tem kratkim pregledom uvodnih določb Zakona o podjetjih lahko dobimo potrditev, da gre za vsebinsko drugačno zasnovo gospodarstva, uveljavljanje enih ali drugih oblik pa bo prinesel čas in verjetno predvsem sposobnost ter uspešnost, ki se bo izkazovala z rezultati poslovanja.

Družbeno podjetje

Glede nato, da sedaj prevladuje družbena lastnina in da bo tudi naša delovna organizacija poslovala naprej kot družbeno podjetje, si podrobneje oglejmo določbe zakona o družbenem podjetju.

6. člen

Družbeno podjetje lahko ustanovijo druga družbena podjetja, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti in druge družbene pravne osebe, družbeno politična skupnost pa, če je opravljanje določene gospodarske dejavnosti nenadomestljiv pogoj za življenje in delo občanov ter za delo podjetij ter drugih organizacij in skupnosti na določenem območju ali če je to nujno za delo organov te družbeno-politične skupnosti.

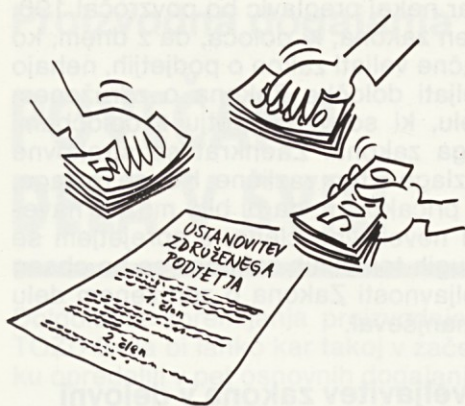
Družbeno podjetje lahko ustanovijo pod pogoji in na način, predpisan z zakonom, delovni ljudje in občani zaradi uveljavljanja pravice do dela in drugih svojih interesov.

Družbeno podjetje lahko v skladu z zakonom ustanovijo tudi civilne pravne osebe ter družbene organizacije.

Družbeno podjetje posluje z družbenimi sredstvi, ki jih zagotovijo ustanovitelji, ti pa prevzemajo tudi odgovornost za riziko poslovanja podjetja do višine zagotovljenih sredstev. Družbena podjetja pa bodo nastala ob uveljavitvi Zakona tudi s preoblikovanjem TOZD in DO v podjetja. Temeljni akt podjetja je statut podjetja, s katerim se določi organiziranost, pravice in obveznosti posameznih delov podjetja, postopke o združevanju, delitvi, izločitvi in ostale postopke reorganizacij ter obveznosti iz teh sprememb. Statut podjetja je edini samoupravni splošni kat, ki ga na osnovi zakona morajo delavci sprejeti z referendumom.

Zaradi uresničevanja skupnih interesov lahko družbena podjetja ustanovijo skupno družbeno podjetje, razmerja med ustanovitelji pa se uredijo s pogodbo. Zakon je doslednejši pri skupnih podjetjih od dosedanje zakonodaje v tem, da skupno podjetje brez soglasja ustanoviteljev ne sme spremeniti dejavnosti, niti opraviti statusnih sprememb, če se s tem spremeni namen vložnih sredstev ter otežuje ali onemogoča izpolnitev prevzetih obveznosti ... Kadar je za opravljanje posameznih storitev ali proizvodnjo in

promet določenih proizvodov, ki so nenadomestljiv pogoj za življenje in delo občanov ali za delo drugih podjetij na določenem področju, potrebno ustanoviti podjetje, kot npr. za infrastrukturo, komunalne dejavnosti, dobrine splošnega pomena, zakon določa ustanovitev posebnega družbenega podjetja (javno podjetje). V takšnem podjetju se poleg delavskega sveta, ki ga sestavljajo zaposleni v tem podjetju, oblikuje še nadzorni odbor. Del nadzornega odbora imenuje in razrešuje ustanovitelj, del pa delavski svet posebnega družbenega podjetja. Dve ali več družbenih podjetij ter delovne organizacije, ki opravljajo družbeno dejavnost za potrebe gospodarske dejavnosti, lahko ustanovijo s pogodbo združeno podjetje. K združenemu podjetju lahko pristopijo druga družbena podjetja, mešana podjetja, zadružna podjetja, pogodbeno podjetja, zasebna podjetja in delovne organizacije, ki opravljajo družbeno dejavnost.

Sestavljeno podjetje nastane z združitvijo dveh ali več podjetij ali drugih oblik družbenih podjetij, v pravnem prometu pa nastopa v imenu in za račun združenih podjetij ali v svojem imenu in za njihov račun, v svojem imenu in za svoj račun v skladu s statutom sestavljenega podjetja.

Poleg navedenih oblik razlikuje zakon še skupnosti podjetij in poslovna združenja. Če družbeno podjetje zbira sredstva z izdajanjem delnic drugim družbenim podjetjem, se ustanovi ali posluje kot družbeno podjetje na delnice. Za opravljanje bančnih in podobnih poslov se v združenem podjetju lahko ustanovi skupna finančna služba, ki ima lahko lastnost pravne osebe, zakon pa predpisuje, da se ti posli opravljajo samo za potrebe združenih podjetij.

V primeru združevanja sredstev družbenih podjetij se razmerja uredijo s pogodbo, delavci, ki so združili sredstva pa sodelujejo pri upravljanju podjetja in imajo pravico do dobička v sorazmerju z vloženimi sredstvi. Sredstva pa v družbeno podjetje lahko vla-

gajo tudi občani. V tem primeru imajo občani pravico do vračila njihove vrednosti in do nadomestila za njihovo uporabo. V kolikor občani obdržijo lastninsko pravico na sredstvih, ki so jih vložili v družbeno podjetje v znesku, ki je večji od polovice celotnih sredstev podjetja in če imajo pravico do opravljanja, lahko podjetje nadaljuje s poslovanjem kot mešano podjetje.

Uresničevanja samoupravljanja, upravljanja, kontrola in odgovornost

V primerjavi z dosedanjo zakonodajo je zakon o podjetjih mnogo manj predpisajoč in se večja samostojnost prepušča statutu podjetja in drugim splošnim aktom. Uveljavljeno je načelo neposredne uporabe obveznih določb ter načelo, da je dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano.

46. člen

Delavci uresničujejo samoupravljanje z osebnim izjavljanjem, po delegatih v delavskem svetu in s kontrolo dela organov in služb v družbenem podjetju.

Delavci v družbenem podjetju z osebnim izjavljanjem odločajo na referendumu na zborih delavcev, s podpisovanjem oziroma dajanjem posebnih pisnih izjav in z drugimi oblikami osebnega izjavljanja, določenimi s statutom.

O vseh vprašanjih, o katerih se odloča na referendumu, je treba zagotoviti predhodno obravnavo na način, določen s statutom.

S katero obliko odločanja iz drugega odstavka tega člena se uresničujejo posamezne pravice delavcev, se določi v statutu družbenega podjetja.

49. člen

Delavski svet določa predlog statuta družbenega podjetja in drugih samoupravnih splošnih aktov, sprejema samoupravne splošne akte, razen tistih, za katere je s statutom določeno, da jih sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem, določa organizacijo družbenega podjetja, sprejema delovni program in razvojni plan podjetja, določa temelje poslovne politike, imenuje in razrešuje poslovodne in izvršilne organe ter usmerja, kontrolira in ocenjuje njihovo delo, odloča o delitvi dobička in obravnava predloge sindikata v zvezi z uresničevanjem samoupravnih pravic delavcev in njihovega materialnega položaja, sklepa samoupravne sporazume in pogodbe, za katere je to določeno s statutom družbenega podjetja, ter opravlja druge zadeve, določene s statutom podjetja.

Odločanje delavcev in samoupravljanje je v zakonu opredeljeno v vsega sedmih členih. Izvolitev delegatov v delavski svet podjetja je tajno, mandat traja dve leti z možnostjo enkratne ponovitve mandata. Sprejemanje sklepov je določeno z večino glasov članov, če v statutu ni določena druga večina. Delavski svet pa ima lahko enega ali več izvršilnih organov.

Poslovodni organ

Poslovodni organ je lahko individualni – direktor, ali kolegijski – poslovodni odbor, izvoli ga delavski svet po postopku, ki se za delo razpisne komisije določi s statutom in sklepom DS.

57. člen

Direktor oziroma poslovodni odbor družbenega podjetja organizira in vodi delovni proces in poslovanje družbenega podjetja, samostojno odloča, zastopa družbeno podjetje nasproti tretjim osebam in je odgovoren za zakonitost dela družbenega podjetja.

Direktor oz. poslovodni odbor pri uresničevanju obveznosti glede vodenja družbenega podjetja iz prvega odstavka tega člena predlaga temelje poslovne politike, delovni program in razvojni plan in sprejema ukrepe za njuno izvajanje, izvršuje sklepe delavskega sveta in delavcev, sprejete z osebnim izjavljanjem, predlaga organizacijo družbenega podjetja, predlaga imenovanje in razreševanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, odloča o razporejanju delavcev k določenim delom in nalogam, daje poročilo o rezultatih poslovanja podjetja po periodičnem poročilu in letnem obračunu ter opravlja druge zadeve, določene z zakonom, statutom in drugim samoupravnim splošnim aktom podjetja.

Če vodi družbeno podjetje poslovodni odbor, se v statutu podjetja določi, katere pravice in dolžnosti iz drugega odstavka tega člena opravlja predsednik poslovodnega odbora.

Glede na povečane pravice direktorja na področju razporejanja delavcev, izrekanja disciplinskih ukrepov in vpliva na osebni dohodek delavca, so povečane tudi odgovornosti. Za direktorja ne more biti imenovana oseba, če je naklepno storila kaznivo dejanje, določeno v zakonu, za katero je bila obsojena na nepogojno kazen z zaporom najmanj treh let. Prepoved imenovanja traja najmanj pet let oz. največ deset let. Za direktorja pa tudi ne more biti imenovana oseba, ki je bila predčasno razrešena, razen lastne zahteve, oz. če je opravljala to funkcijo v podjetju, ki je prenehalo zaradi stečaja. Takšna omejitev velja pet let od razrešitve.

Direktor in poslovodni delavci so posamično in kolektivno odgovorni za opravljanje poslovodne funkcije, delegati v delavskem svetu so posamično in kolektivno odgovorni za opravljanje samoupravljaljskih funkcij, delavec pa za vestno opravljanje samoupravljaljskih funkcij.

Varstvo pravic delavcev in družbene lastnine je zagotovljeno s kontrolno funkcijo delavcev, delavskega sveta in njegovih organov nad poslovodnimi delavci, skupščina družbeno-politične skupnosti pa sprejme začasne ukrepe, če so v podjetju okrnjeni samoupravni odnosi ali huje prizadeti družbeni interesi.

76. člen

Šteje se, da so v družbenem podjetju bistveno spodbropani samoupravni odnosi:

1. če se ne uresničujejo pravice delavcev, da odločajo o delitvi dobička, s katerim svobodno razpolagajo, ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,
  2. če ni zagotovljeno uresničevanje pravice delavcev, da odločajo o družbenih sredstvih,
  3. če ni zagotovljeno, da delavci odločajo o vprašanjih, o katerih se odloča z osebnim izjavljanjem,
  4. če ni zagotovljeno uresničevanje samoupravne delavske kontrole,
  5. če organ v podjetju ne opravlja zadev iz svojega delovnega področja ali prekorači svoja pooblastila, s čimer se bistveno spodbropavajo samoupravne pravice ali družbena lastnina,
  6. če v roku, določenem z zakonom, ni imenovan poslovodni odbor,
  7. v drugih primerih, določenih z zakonom.
- Skupščina družbenopolitične skupnosti oceni, ali so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena.

77. člen

Šteje se, da je družbeno podjetje huje prizadelo družbene interese:

1. če se z razporejanjem dobička, s katerim delavci svobodno razpolagajo, oziroma če se z delitvijo sredstev za osebne dohodke in skupno porabo spodbropavajo odnosi, ki ustrezajo načelu delitve po delu, ali ovira tok družbene reprodukcije,
  2. če družbenih sredstev ne uporablja smotno ali jih trajneje ne obnavlja, ne povečuje in ne izboljšuje,
  3. če povzroči s poslovanjem v nasprotju s predpisi in samoupravnimi splošnimi akti večjo škodo družbeni skupnosti,
  4. v drugih primerih, določenih z zakonom.
- Skupščina družbenopolitične skupnosti oceni, ali so v primerih iz prvega odstavka tega člena huje prizadeti družbeni interesi.

79. člen

Skupščina družbenopolitične skupnosti lahko nastopi proti družbenemu podjetju z naslednjimi začasnimi ukrepi družbenega varstva:

1. da odstavi poslovodni organ,
2. da odstavi posamezne delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
3. da razpusti delavski svet,
4. da razpusti izvršilni organ,

5. da razpusti organ samoupravne delavske kontrole,
6. da razpusti disciplinsko komisijo,
7. da začasno omeji uresničevanje določenih samoupravnih pravic delavcev,
8. da imenuje začasni organ upravljanja v podjetju,
9. da določi tudi druge z zakonom predpisane začasne ukrepe.

Začasni ukrepi iz 7. in 8. točke prvega odstavka tega člena ne smejo trajati dlje, kot je z zakonom določeno, vendar najdlje eno leto.

Dejavnost, premoženje, zastopanje, prenehanje podjetja

Podjetje lahko opravlja eno ali več gospodarskih dejavnosti, če izpolnjuje pogoje za opravljanje vsake izmed njih. Podjetje lahko sklepa pogodbe in opravlja druge posle prometa blaga in storitev samo v okviru dejavnosti, za katere je vpisano v sodni register.

Premoženje podjetja se sestoji iz stvari, pravic in denarja, ugotavljanje in razpolaganje dohodka in dobička oz. finančnega rezultata ureja poseben predpis.

Podjetje zastopa direktor oz. predsednik poslovodnega odbora, s statutom pa se lahko določi, da zastopajo podjetje v določenih pravnih opravilih tudi drugi delavci.

188. člen

Podjetje preneha:

1. če mu je izrečen ukrep prepovedi opravljanja dejavnosti, ker ne izpolnjuje pogojev za njeno opravljanje, v roku, ki mu je določen v izreku ukrepa, pa ne izpolni pogojev za opravljanje te dejavnosti oziroma ne spremeni dejavnosti,
  2. če prenehajo naravni in drugi pogoji za opravljanje gospodarske dejavnosti, ki je predmet poslovanja,
  3. če se s pravnomočno odločbo sodišča ugotovi ničnost vpisa podjetja v sodni register,
  4. če se podjetje spoji z drugim podjetjem ali se pripoji drugemu podjetju ali če se razdeli na več podjetij.
- V primerih iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena se izvede postopek redne likvidacije.

Podjetje preneha na podlagi izvedenega stečajnega postopka.

Sestavljeno podjetje, skupnost podjetij, poslovno združenje in druge oblike združevanja prenehajo, ko to sklenejo ali ko prenehajo vsa podjetja, združena v te oblike.

Prehodne in končne odločbe

V prehodnih in kočnih določbah zakon nalaga uskladitev samoupravnih splošnih aktov in organiziranosti do 31.12.1991, do takrat pa poslujejo pod pogoji, vpisanimi v sodni register. V primerih reorganizacij se te po uveljavitvi zakona, to je s 1.1.1989, izvedejo v skladu z novim zakonom.

Kar nekaj preglavic bo povzročal 196. člen zakona, ki določa, da z dnem, ko začne veljati zakon o podjetjih, nehajo veljati določbe Zakona o združenem delu, ki so v nasprotju z določbami tega zakona. Zaenkrat so strokovne razlage s tem različne. Kot se razlaga, ni pričakovati, da bi bilo možno navesti neveljavne člene, s sprejetjem še drugih temeljnih zakonov se bo obseg veljavnosti Zakona o združenem delu zmanjševal.

Uveljavitev zakona v delovni organizaciji

Zadnji rok za uveljavitev zakona je konec leta 1991. V letu 1989 bodo sprejeti še Zakon o knjigovodstvu in finančnem poslovanju, Zakon o delovnih razmerjih in po sprejemu vsaj teh zakonov, bo možno pristopiti k vsklajevanju statuta in drugih splošnih aktov. Podjetje prične poslovati po novem zakonu, ko se z referendumom sprejme statut podjetja. V kolikor pa se oceni, da bi se delovna organizacija reorganizirala in posamezni deli organizirali kot samostojno podjetje, se reorganizacija izvede po Zakonu o združenem delu, ustanovitev novega podjetja pa po novem zakonu.

Glede na to, da bo osnovna zakonodaja pozna v letu 1989, bi kazalo oceniti organiziranosti izvesti v tem letu in do konca leta 1989 ali v začetku leta 1989 izvesti konstituiranje z novim zakonom, zlasti še ker bodo v letu 1990 volitve in bi kazalo uskladitev izvesti pred volitvami. Pri organiziranju podjetja pa je smiselno razmišljati predvsem o tem, kako bomo povečali učinkovitost našega dela, kar je namen zakona o podjetjih in ostalih temeljnih zakonov. Nedvomno je minilo obdobje dogovorne ekonomije, tržno gospodarstvo pa je mikaven cilj, ki pa bo za mnoge trd in grenak oreh. Samoupravljanja pa bomo imeli toliko, kot si ga bomo ustvarili z rezultati dela.

Bogo Wiegele

BODICA

Tovariši,
izobraževanje je pri nas zastoj,
prednost imajo kandidati brez šol!

Perspektivni votek

Proizvodna dogajanja

POVEČANA DELA V SVILI

Dolgoletna spremljanja proizvodnje v TOZD Svila bi lahko kar takoj v začetku opredelili v pet osnovnih dogajanj:

- spremljanje in prilagajanje modnih smernic v svetu,
- izredna sezonska nihanja,
- prilagajanje vsaki želji kupcev,
- izredno pestra proizvodnja, izhajajoč iz različnih struktur materialov,
- kooperacijsko sodelovanje z zunanjimi kooperanti.

Prav navedeni razlogi so izhodišče prispevka, v katerem bi prikazal potrebe po nihanju proizvodnega procesa,

Pazljivo je treba ukrojiti bodoče izdelke

Izdelki že dobivajo »ime«

povečanem delu in s tem neplanskih potrebah po povečani delovni sili.

Moda, ki narekuje prodajo v svetu je vse bolj pomembna tudi v Jugoslaviji. Ob vesplošni krizi ljudi so še vedno kupci, ki želijo izredno kvalitetne izdelke, ki so sicer za večino kupcev nedosegljivi zaradi cene. To so rute iz čiste svile. Misliti in delati za vse sloje kupcev, obogatiti izdelke z modnimi trendi - vzorčno, oblikovalno in barvno je tisto kar pravimo spremljanje vseh modnih trendov v svetu.

Leto ima štiri čase. Tudi proizvodnja v svili se lahko deli vsaj na dva časa, ki sta po intenzivnosti proizvodnje zelo različna. Zimski program, ki je tudi v fi-

Pa jih bomo še lepo zapakirale, da se jim kupci ne bodo mogli upreti

nančnem smislu najbolj močan je obdobje september - 8. marec. Volneni program, ki se pripravlja skozi celotno leto se dobavlja kupcem od septembra pa do konca januarja. Priprave na praznik dneva žena, ko smo datumsko vezani na artikle - predvsem rutice je izredno intenziven v januarju pa vse tja do 1. marca. Prav ta pa povzroča velika nihanja v proizvodnji, to pa je tudi tisto, kar je v svili specifično. Tudi specifična naročila - razna podjetja in ostali kupci za katere izdelujemo kravate in rutice z njihovimi zaščitnimi znaki, zahtevajo celoten tehnološki postopek od risanja dezenov, prebijanja kart, tkanja apreture do končne izdelave. Prav teh naročil za individualne naročnike pa je vedno več.

Tkalnico svile bi lahko imenovali eksperimentalni oddelek. Na 12 statvah, vseh istega proizvajalca, tkemo kar štiri različne izdelke, ki se po strukturi materiala med seboj zelo razlikujejo. Svilene rutice lahkega materiala, volnene šale in rute različnih dimenzij, kravatno tkanino in izdelke iz programa narodnih noš. Bralec, ki ni toliko tekstilec bo lahko opazil, da imajo navedeni materiali le skupno ime - tekstil.

Ostane nam še naše sodelovanje z dolgoletnimi poslovnimi partnerji, katerih polizdelki dopolnjujejo naš proizvodni program.

Vsa ta raznolikost in posebnost naših izdelkov povzroča določena nihanja v proizvodnji, predvsem v konfekciji TOZD Svila. Ko bo izšel Kamniški tekstilec pa bodo jasni rezultati izjemnih naporov in prilagodljivosti delavcev, da bi tako zadovoljili velikemu povpraševanju kupcev po naših izdelkih.

Janez Kimovec

Iz dela DPO
in društev

NAJ BO NAŠ SINDIKAT RES NAŠ!

V naši sindikalni organiziranosti moramo videti smisel in zaščito delavcev, pravi Jože

Zamišljeni ob besedah o prenovi sindikata, zaposlovanju mladih ljudi ...

Sindikalisti naše organizacije smo izbrali letošnji 26. januar za dan, ko se bomo zbrani pogovorili o delovanju naše sindikalne organizacije v preteklem, to je 1988 letu in predložili programe aktivnosti članstva v letošnjem letu. Da bi bilo čim bolj predstavljeno, smo k sodelovanju povabili tudi ostale družbenopolitične organizacije in kar precejšnji del članstva.

Kakšna je bila aktivnost našega sindikata, to je organizacije, katere člani smo vsi zaposleni v Svilanitu, nam prav gotovo povedo posamezna poročila predsednikov izvršnih odborov. V vseh poročilih zasledimo točke, s katerimi smo se sindikalni aktivisti ukvarjali tudi že v prejšnjih obdobjih. Veliko se danes govori, tako v sredstvih javnega obveščanja, kakor tudi po raznih sejah, s čim naj bi se sindikalisti še ukvarjali. Sindikat sillijo v nekakšno opozicijo z vodstveno strukturo. Govori se o ustanavljanju tako imenovanih neodvisnih sindikatov, katerih miselnost in upravičenost bo čas prav gotovo pokazal. Legalizirali smo stavke, katerih se udeležujejo tudi vodilni delavci, torej čas prav gotovo kli-

če po temeljnih spremembah v našem sistemu, nekaj poti v naši politiki je bilo najbrž povsem zgrešenih. Tudi v sindikatu moramo razmišljati, kako bomo s pametnim delom pomagali, da se ne bo naš razvoj in napredek končal z rakovo potjo.

Ker smo bili sindikalisti v preteklem letu kar precej prisotni v življenju tovarne, menim, da je namen organizacije kar upravičen. Prvo delo nas je v lanskem letu pričakalo v dodelavi stavkovnih pravil. Gotovo je želja nas vseh, da se nam jih ne bi bilo treba nikoli posluževati. V lanskem letu smo zopet dobili sindikalno listino, to je dokument, v katerem so zapisane najosnovnejše potrebe delavca, za osnovno, normalno življenje. Vsa poročila predsednikov izvršnih odborov sindikata naše tovarne poudarjajo sestanke, na katerih smo skušali po svojih skromnih močeh pomagati delavcem, ki so v preteklem letu imeli nizke dohodke na družinskega člana. Za pomoč smo poprosili tudi občinski sindikalni svet, ki nam je s finančnimi sredstvi pomagal pri reševanju gmotnih težav družin. Skozi vse leto smo z vso

pozornostjo sledili rezultatom poslovanja naše delovne organizacije. Na skupnih sestankih z drugimi političnimi organizacijami smo razpravljali o periodičnih in zaključnih računih, ter problematiki tekočega poslovanja. Ugotavljamo, da je bilo gospodarjenje, kakor tudi delo celotne naše delovne organizacije uspešno. Kljub vsemu pa postaja položaj delavca zaradi razmer, ki so prisotne v naši družbi, vedno težje. Mnenja smo, da se delo še vedno premalo ceni.

Na letni seji smo se pogovarjali o življenju športa ter kulture v tovarni. Oboje sodi pod okrilje sindikata. Moramo se pohvaliti, da smo kljub skromnemu prilivu mladih športnikov, svilanitovci dokaj uspešni in večkrat na prvih mestih. Lahko se pohvalimo s povprečno dvema kulturnima prireditvama na mesec, za katere smo sofinancirali nakup vstopnic.

Uspelo nam je zagotoviti obročno odplačevanje preмога, svinjskih polovic in drugih artiklov s čimer smo majhke- no pripomogli premagovati vsakodnevne težave zaposlenih.

Vse prireditve, ki so potekale skozi leto, to je organizacija izletov, novoletne prireditve z Dedkom Mrazom, 1. maj, Dan žena, razstave ipd. nam je uspelo pripraviti tako, da je vsak zaposleni našel nekaj zase. Na vseh teh področjih se bomo trudili še naprej in si s tem gradili zaupanje pri naših delavcih.

Na letošnji sindikalni konferenci smo k besedi izzvali tudi direktorja tov. Jenka, ker nas je le zanimalo, kako je Svilanit načrtan v planih in kako bomo gospodarili v prihodnje, da bo naša tovarna ohranila dobro ime. Zanimalo nas je, kako bo Svilanit reševal v zadnjem času tolikokrat omenjene tehnološke viške delovne sile. Kar pomirjujoč je bil njegov odgovor, da v Svilanitu le nismo pretirano zaposlovali režijskih delavcev, ki naj bi bili v prihodnosti višek, čeprav bo verjetno prišlo do nujnih sprememb pri delu. Z zanimanjem pa smo spremljali tudi besede sekretarja občinskega sindikalnega sveta tov. Sikoška, o pripravah na prenavo organiziranosti v sindikalnih vrstah, problematiki zaposlovanja mladih ljudi in uresničevanju sindikalne liste.

Ko smo pregledali finačna poročila in potrebe za bodočnost smo sprejeli delovni načrt za letošnje leto. Ta pa nam zopet nalaga podobne naloge, ki jih poznamo iz preteklosti. Gotovo se bomo morali truditi še naprej, da bomo v sindikalni organiziranosti videli smisel in čutili zaščito ter imeli možnost tudi sami sodelovati. Le tako bomo imeli sindikat, kakršnega imajo v razvitem svetu, kjer si delavci danes brez njega težko predstavljajo svoj obstoj.

Jože Nogaršek

GASILSKO DRUŠTVO OPRAVIČILO SVOJ OBSTOJ

Letos, 28. januarja, so imeli člani gasilskega društva Svilanit dvajseti občni zbor. Občni zbor je bil dobro obiskan, saj je bilo navzočih več kot polovica članov. Še posebno je vedno dobrodošel direktor Matija Jenko in tudi

da morajo varovati svojo tovarno, so delavce in z vso svojo srčno kulturo pomagati sočloveku, ko ga zadene nesreča. Človek biti je veliko dejanje in človek biti je težko.

Na občnem zboru je verifikacijska komisija poročala, da je v register vpisanih 49 članov in članic. Veliko je neaktivnih in se izmikajo gasilskim obveznostim. Že nekaj let je na vsakem občnem zboru, kot rdeča nit, pristop v društvo novih in mladih članov. Tudi ob tej priliki je bilo veliko povedanega o težavah kadrovanja. V preteklem letu je pristopila v društvo samo ena delavka. To ni dobro! Mladi ljudje bi morali biti družbeno bolj aktivni. Saj ni primarna naloga gasilcev čakanje na požar. Dolg je spisek gasilskih aktiv-

Delovno predsedstvo občnega zbora

drugi strokovni delavci. V zanimivi in živahni razpravi je bilo ugotovljeno, da so bila v preteklem letu rešena mnoga materialna vprašanja. Montirano je bilo vitlo v gasilskem domu, kupljen gasilni avtomobil, montirana napeljava za telefon, kupljene nove uniforme in razno drobno orodje. Za vse to so gasilci hvaležni organom upravljanja in strokovnim delavcem, ki so kakorkoli sodelovali pri uresničevanju tega programa.

V dveh desetletjih so gasilci Svilanita utrdili protipožarno zaščito in verificirali aktivnost društva. Člani gasilske organizacije so v tem obdobju delali vse v cilju varnosti tovarne. Iz primitivne in neorganizirane protipožarne zaščite so to dvignili na najvišjo raven. Gasilska organiziranost v Svilanitu je, smelo povedano, lahko vzgled marsikateri delovni organizaciji. Veliko volje in truda je bilo vložnega v požarno preventivo, poučevanju delavcev o uporabi gasilnih aparatov, nabavi moderne opreme, samoizobraževanju in pridobivanju novih članov. V gasilsko društvo se je včlanilo 165 delavcev in delavk. Razvojni koraki so bili majavi, toda premočrtni. Nekateri so na tem dvajsetletnem pohodu opešali in odstopili, toda kolona je šla dalje. Aktivni veterani in novi člani nadaljujejo svoje poslanstvo. Sprejeli so v svojo zavest,

Pridružujemo se čestitkam za 30-letno delo v IGD

Tudi Pavli iskrene čestitke za 10-letno aktivnost

nosti, o katerih nam pove njena 100-letna zgodovina. Mladi ljudje se lahko izobražujejo od izprašanega gasilca do visoke izobrazbe. V gasilski dejavnosti je veliko zanimivih aktivnosti kot npr. športna tekmovanja, nastopi na vajah, gasilska zborovanja in parade, rekreacija, strokovno usposabljanje – motoroznanstvo, avtomobilizem, kemija in še mnogokaj. Največja pridobitev pa je postati človek humanist. Res je, ne more biti pripadnik te organizacije kdor se ni pripravljen razdajati za druge, kdor ne čuti bolečine, ko sočloveka zadane nesreča in kdor se po delovnem času preveč rad položi v oblazinjen fotelj. Da ne bo prehu-

Poročilo poveljnika IGD; nekaj dni pred občnim zborom smo ga videli »gloncati« novega gasilskega konjička, da se je ves svetil na soncu. Pa tudi Tone je bil ves nasmejan in srečen ob njem, saj si je takšnega že dolgo žele!

do, so ljudje, ki jih obremenjujejo že druge naloge in aktivnosti. Vsi ljudje torej niso za enake aktivnosti. Vendar pa tisti, ki se še niso nikamor opredelili imajo v tovarni možnost, da se vključijo v gasilsko organizacijo.

Tovarna Svilanit je v stalni nevarnosti, da lahko vsak čas pride do požara. Da je temu tako vedo vsi zaposleni delavci. V dveh desetletjih je bilo kar 265 požarov in dve manjši elementarni nesreči. V štirih primerih pa je požar kar resno ogrozil tovarno, da bi skoraj prišlo do najhujšega. Gasilska organizacija tovarne ima zadovoljivo in moderno gasilsko opremo. Kdo bo z njo ravnal, če ne mladi delavci?! Proizvodnja in gasilstvo v tekstilni industriji sta nerazdružljiv proizvodni proces. Takšne in podobne besede so bile izrečene v razpravi in naložene vsakemu članu naloge, da tekom leta pridobi za gasilstvo vsaj enega svojega sodelavca

Alojz Konda

Prevzem gasilskega avtomobila v Mariboru

ZA KVALITETO DEMOKRACIJE

Leto je naokoli in vsi postavljamo cilje za novo obdobje in ugotavljamo kaj smo naredili dobro in kaj moramo boljše.

Tudi člani ZK v Svilanitu sodelujemo pri vseh mogočih dogajanjih v podjetju in izven njega. Vendar pa v naše vrste ni novih članov, ni mladih, izstopi so preštevilni, predvsem je zaskrbljujoč padec članstva v neposredni proizvodnji. V širši družbi je ZK odgovorna za stanje v katerem smo. Vse napore smo usmerjali v materialne dobrine, premalo pa v kulturo, zavest, moralo in čast. ZK naj bi se ne vtikala v področja, za katera ni usposobljena, predvsem pa naj bi gospodarstvo prepustila gospodarstvenikom. Take seje, kot je bila 20. seja CK ZKJ nam resnično niso potrebne, saj je bilo določeno malo konkretnega, zato tudi učinkov ni pričakovati. Izredni kongresi niso nobena rešitev iz današnje jugoslovanske krize, saj ima slovenska ZK svoje gledanje na razmere v Jugoslaviji in jih zaradi kongresa ne bo spremenila. Vse seje so povezane z visokimi stroški, ki jih moramo kriti člani iz članarine. Vprašanje članarine ZK pa je zelo pereče. Članarina se je, npr. od oktobra do decembra, povečala hitreje kot OD in celo kot inflacija. V naši delovni organizaciji smo to temo obravnavali in tudi izračunsko dokazovali skozi vse leto. Dajali smo pobude CK ZKS, dobivali nekakšne odgovore, tudi od funkcionarjev ZK iz občine in republike, a stanje je zaenkrat nespremenjeno.

Aparat v funkciji ZK je preobširen in ga je treba zmanjšati. Člani zahtevamo, da se z racionalizacijo dela ZK znižajo stroški, lestvica za plačevanje članarine ZK se mora nujno prilagajati uradno priznani inflaciji in se oblikovati mesečno. Ne smemo dovoliti, da bi zaradi članarine izstopali iz članstva predvsem delavci iz neposredne proizvodnje.

Zadali smo si tudi cilje, da do konca leta izdelamo oceno poslovne organiziranosti. Aktivno bomo sodelovali pri preoblikovanju naše delovne organizacije v enovito delovno organizacijo Svilanit. S to organiziranostjo bomo tudi v družbeno političnih organizacijah delovali enovito, kar bo sigurno racionalnejše za vse nas. Vloga ZK naj bo izražena predvsem v tem, da z dobro organiziranostjo dosežemo večjo kvaliteto samoupravnega odločanja, kakor tudi uresničevanje večje demokratičnosti v družbi.

Marija Palma

POTI USPEŠNE PRODAJE

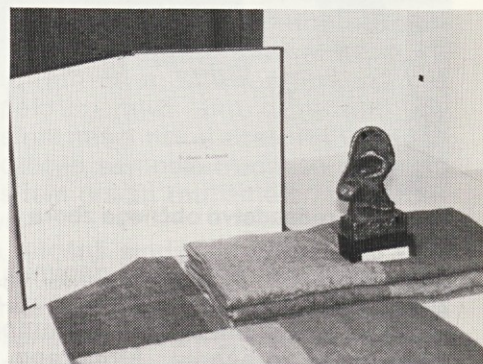

SEJMI, SEJMI, SEJMI...

- LJUBLJANA, Sejem mode, 16. – 19. 1. 1989
- ZAGREB, Sejem mode, 31. 1. – 3. 2. 1989
- NOVI SAD, Zaključevanje kolekcij, 30. 1. – 2. 2. 1989
- SARAJEVO, Mednarodni sejem mode, 6. 2. – 10. 2. 1989
- LJUBLJANA, Komercialno zaključevanje, 6. 2. – 10. 2. 1989
- SKOPJE, Mednarodni sejem mode, 27. 2. – 3. 3. 1989
- BEOGRAD, Mednarodni sejem mode, 13. 2. – 17. 2. 1989

Kot vodilni proizvajalec frotirja sodelujemo na vseh sejmiških tekstila v Jugoslaviji. Naš razstaveni prostor je vedno dobro obiskan in tudi rezultati teh naših prikazov nam vedno znova dokazujejo, da so te dejavnosti dobro plačane s številnimi naročili.

Že vrsto let smo sanjali o nečem novem, revolucionarnem, izrednem... Želeli smo obiskovalca pritegniti, presenetiti, očarati... To nam je letos uspelo. Strokovna komisija MEDIJA MARKETINGA nam je prisodila najvišje priznanje – ZLATI MM s skulpturo za najbolj celovito tržno zasnovano sejemski razstaveni prostor letošnjega modnega sejma v Ljubljani.

Že od daleč je vabil obiskovalca iz 300 žarnic oblikovan napis SVILANIT, ki je opozarjal in napovedoval bleščeč prikaz v morju luči sredi bleščeče beline. Med stebri iz pleksi stekla so v svetlobi halogenskih svetil žarele drzne barvne kombinacije nove kolekcije frotir izdelkov na eni strani in elegantni, v barvne skupine razvrščeni modni dodatki na drugi strani. Tudi v notranjosti prostora je prevladovala bela barva, ki so jo prekinjali vijolično zelene šopki na delovnih mizah in bor na sredi prostora, ki je sredi umetne luči in sredi komercialnega vrveža opozarjal obiskovalce, da so še nekatere skrivne koticke neoskrunjene, zelene narave. In kdo je bil ustvarjalec tega »modnega svetišča« kot ga imenuje novinar? Nova zamisel za naš razstaveni prostor se je porodila v usklajeni skupini naših oblikovalcev v sodelovanju z marketing službo in zunanji sodelavci – arhitektom Matjažem Pangercem, Ivom Koritnikom, aranžerjem Jožetom Grudnom. Novi elementi za naš razstaveni prostor so zelo praktični in estetsko oblikovani. Z njimi lahko oblikujemo različne prikazne prostore.

NAŠIH IZDELKOV

Oblikovalci so se zavedali, kako pomemben element je v vseh prikazih svetloba. Na tem področju se je izkazal predvsem Ivo Koritnik, mojster za svetlobne efekte. Na ljubljanskem razstavišču smo imeli na razpolago le 100 m², toda z veliko občutka za prostor in estetiko so oblikovalci zasnovali optimalni prikaz, v sredi pa funkcionalni prostor za delo. Pri postavljanju elementov in razvrščanju svetil so seveda sodelovali delavci iz naše enote za vzdrževanje – mizarji in električarji. Vsi so svoje delo zelo natančno in vestno izvršili. Vse je bilo nared do določenega roka in potem so po skrbno zamišljenih konceptih spretno roke aranžerja in naših oblikovalk razvrstile izdelke – našo novo kolekcijo med osvetlene stebre in halogenska svetila. Kmalu smo ugotovili, da je trud vseh, ki so pripravljali naš novi prikaz na sejmu, dobro poplačan. Ves čas sejma je bilo na našem prostoru zelo živahno, ustavljali so se naključni obi-

skovalci in seveda naši stalni odjemalci. Odziv kupcev je presegel vsa naša pričakovanja. Sejem smo zaključili z dobrim občutkom, da naš trud in stroški za novo opremo razstavnega prostora (83,000.000 din) niso bili za-

man. Kopica naročil nas je primorala v reorganizacijo dela naših odpremičkov, ki so delali polna dva tedna v dveh izmenah. Po tako bleščečem nastopu na sejmu, se moramo truditi pri odpremah, da ne bi z zamudami ali netočnimi odpremami zasenčili našega blišča in težko priborjenega slovesa, da smo urejena delovna organizacija in najboljši na področju frotirja.

Največja nagrada in priznanje za nas vse pa je vsekakor ZLATI MM s skulpturo za najbolj celovito tržno zasnovan sejemski razstavni prostor letošnjega modnega sejma.

Obe kolekciji sta poželi dosti pohval in občudovanja. Kolekcija TOZD Svila pa je dobila priznanje Diplomo LJUBLJANSKI ZMAJ za svojo letošnjo kolekcijo kravata iz čiste svile.

V času, ko naša številka TEKSTILCA nastaja, razstavljamo na beograjskem sejmu. Tam imamo na razpolago 150 m², hala je precej višja in tako pride ves razstavni prostor še bolj do velja-

MODA IN MARKETING

ZLATI SEJEMSKI MM

Kravata ni copata, ... je pel pokojni Ježek v eni prvih povojnih propagandnih lastovk, v igrivem reklamnem jinglu kamniškega Svilanita. Takratni pionir novotrnega komuniciranja se ponovno dviga iz pepela. Na prvem letošnjem modnem sejmu, na ljubljanski Modi so mnogim večjim in uglednejšim razstavljalcem demonstrirali pravo malo lekcijo tržnega sejemškega nastopa. Čeprav stisnjeni v ozek hodnik med druge razstavljalce so svoj, pravzaprav, majhen razstavni prostor prelevili v pravi mali tempelj postmodernistične svetlobe. Z domiselnimi formami so rešili problem predstavitve svojih čednih, a malih proizvodov. Poslovnosti namenjeno notranjost so povsem odprli in jo oblikovali v funkcionalen in kulturnen predstavitveni prostor. Širok svetleč prehod pod zimzelenim drevesom je kar vabil v barvito modno svetišče. Komu se je morda zdelo blišča in lišpa skorajda preveč, je pa svojo tržnokomunikacijsko funkcijo prav gotovo zelo uspešno opravil in strokovna komisija Media marketinga mu je na slovesnosti v ljubljanski mestni hiši podelila ZLATI MM s skulpturo za najbolj celovito tržno zasnovan sejemski razstavni prostor letošnjega modnega sejma. Projekt je zasnoval tim Svilanita skupaj z Matjažem Pongercem in Janezom Koritnikom, ki sta avtorja projekta rastavnega prostora ter Jožetom Grudnom, ki je razstavni prostor tudi aranžiral.

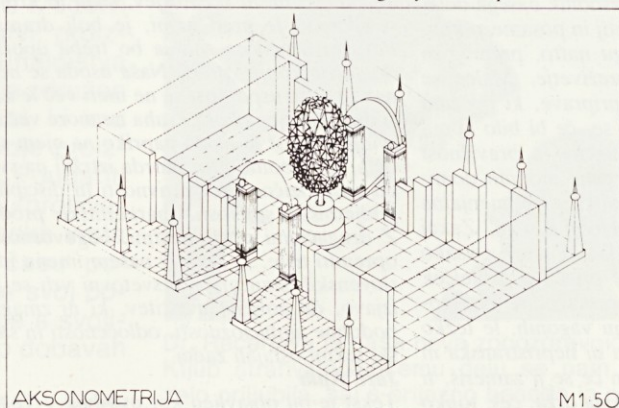
Tudi drugi letošnji ememov sejemski nagrajenec, dobitnik priznanja Zlati MM, Induplati iz Jarš, se je na svojem likovno dovršenem razstavnem prostoru spogledoval s postmodernizmom. Barvite tkanine so se v svoji smiselni pojavnosti vklopile v vabljivo sončno scenografijo »induplati life«, ki ga je zasnovala in oblikovala arhitektka Tea Vidovič.

Sicer pa dva koraka naprej, korak nazaj. Več ambicioznejših, kulturnejših, domišljenih nastopov, nekaj utrujenosti pri še včeraj najboljših, na sploh spodobnejši prostor in še in še enoličja za tipskimi, dolgočasnimi in vse bolj motečimi skupnimi sejemskimi konstrukcijami. Počasi se menda daleč pride. Hitreje pa prej.

Jure Apih

Fotografija: Jani Šporčič

MM ★ FEBRUAR '89 ★ 13

ve. Tudi elementi so drugače razporejeni in tako imamo v Beogradu iz istih elementov nov prikaz naših kolekcij. Poleg barvno živahnega programa iz ljubljanskega sejma prikazujemo na drugi strani celo paleto enobarvnih brisač, in plašče z aplikacijami in efektnimi prejami – modal. Pod 4 m visokim borom je prijetno počivališče za utrujene obiskovalce.

Ko sedimo pod borom sredi blišča, živahnih barv in pomirjajoče beline ne moremo dojeti, koliko truda, trdega dela in požrtvovalnosti zahteva takšna postavitve. Ob lahkotnosti in svežini našega razstavnega prostora nihče izmed obiskovalcev ne čuti teže odgovornosti, ki jo nosijo delavci MARKE-

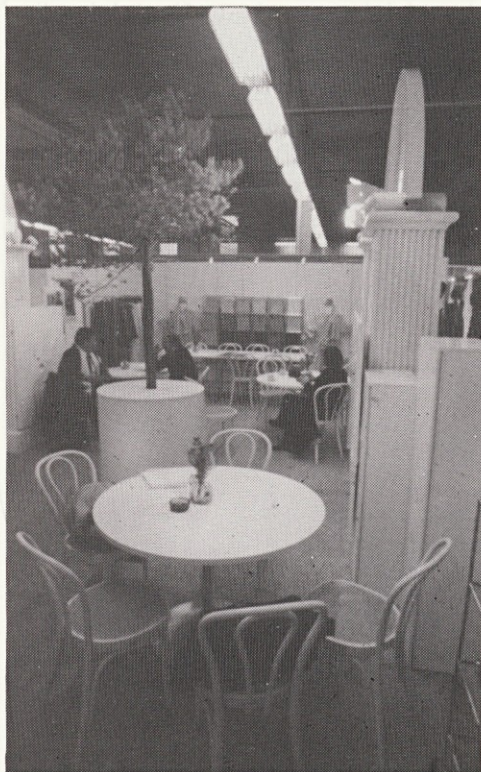

TINGA in RAZVOJA, ko pripravljajo material za sejme. Koliko je seznamov in evidenc! Vsaka malenkost, ki sestavlja na sejmu tako lepo celoto, mora biti zapisana in skrbno naložena na kamion, skrbne oči morajo spremljati natovarjanje, raztovarjanje, montažo.

Proizvodi, ki sestavljajo kolekcijo, so šli skozi desetine rok, ki so te izdelke z ljubeznijo in z nesebičnim občutkom pripadnosti naši delovni organizaciji, pripravile izdelke tako, da smo nanje lahko vsi ponosni. Ob pogledu nanje niti ne slutimo, koliko težav je bilo z njimi, koliko domiselnosti in spretnosti je bilo potrebno, da so se skrile napake zaradi slabih surovin ali kakšnih dodatnih nepredvidenih »nesreč« pri nastajanju izdelka.

Tako bi lahko zaključili z ugotovitvijo, da posredno ali neposredno skoraj vsi sodelujemo pri pripravi tako celovitega prikaza dejavnosti SVILANITA, da je to uspeh nas vseh, in da moramo biti ponosni, da smo SVILANITOVI.

Alenka Doplihar

NAŠI IZDELKI TUDI NA »HEIMTEXTILU« V FRANKFURTU

Od 10. do 14. januarja 1989 je bil v Frankfurtu eden največjih tekstilnih sejmov v Evropi, imenovan »Heimtextil« – »tekstil za dom«. Na tem sejmu, sodelujejo proizvajalci s celega sveta. S svojimi izdelki iz frotirja je sodeloval tudi Svilanit.

Kopalne plašče iz naše kolekcije smo predstavili na zelo lepo urejenem razstavnem prostoru našega izvoznika UNITEXA iz Ljubljane, brisače iz hotelsko-bolnišničnega programa pa so bile razstavljene pri našem izvozniku JUGOTEKSTILU, oz. našem kupcu

MODA IN MARKETING

KOLIKŠNA JE MENJALNA VREDNOST KRAVATE, ČE JO SEŠIJEJO V PARIZU, KAMNIKU ALI...?

Popularni fundamentalistični marketinški pogled razglaša, da je menjava vse od ljubezni do trgovine, od umetnosti do politike in športa do vojne. Menjava je gonilo našega življenja. Vse se giblje okrog koristi, ki jo eden ima, drugi pa ne in bi bil zato zanjo pripravljen plačati ali dati kaj drugega, kar je morda pomembno za tretjega in tako dalje in naprej brez konca. Manj ortodoksni razlagalci sicer dopuščajo, da se poleg kupoprodaje vendar v našem življenju dogaja tudi kaj drugega, se pa eni in drugi strinjajo, da je menjalna vrednost tistega, s čimer tržimo, odločilna za vrednotenje in plačilo vložnega dela. Trg je danes razsodnik našega dela, na njem se odloča usoda gospodarstev, narodov, podjetij in posameznikov. Stvar je še na videz preprosta, dokler ponujamo trgu nafto, premog in pšenico, česar uporabna vrednost je pravzaprav preživetje. Malce se zaplete, ko dajemo trgu v razsojanje avtomobile in priprave, ki nečemu konkretnemu služijo in katerih uporabna vrednost bi se, če bi bilo komu do tega, dala tudi objektivizirati. Povsem pa se funkcija in pravičnost tržnega razsodnika zamegli takrat, ko naj bi določal cene modnih domišljij, fantazijskih kapric in konfekcijskih podob. Kolikšna je menjalna vrednost kravate, če jo sešijejo v Parizu, Kamniku ali Hong Kongu? Zakaj se kakovost in produktivnost dela soboške delavke lahko meri z vsako evropsko ali celo azijsko kolegico, pa ji trg vendarle priznava le delček vrednosti, ki ga blagohotno odreže drugim? Udarniki proizvodne miselnosti, ki so naše delo navajeni meriti v žakljih, tonah in vagonih, le težko dojamajo, da tržna razsodnica nima zavezanih oči, da ni nepristranska in ne nepodkupljiva. Tudi protežira in privilegira rada in če se ji zameriš, ti tega zlepa ne pozabi. Nič ne pomaga zvišena in užaljena drža, češ, toliko truda smo vložili, pa nam vendar priznavajo tako sramotno nizko ceno, če

trga in njegovih porotnikov nismo uspeli zainteresirati in prepričati o vrednosti tistega, kar smo naredili in mu sedaj ponujamo.

V revnejših časih, ko smo komaj izpolnili obveznosti za distribucijo, je bilo lažje, in tudi takrat, ko smo pod parolo »izvoz za vsako ceno« razprodajali naše delo, je še šlo. Danes, ko nas ne čakajo več nestrpni tovarnjaki na dvorišču in ko naj bi za prodano in izvoženo delo iztržili tudi spodobno in pravično plačilo, je treba zagrabit drugače. Trg, za katerega se doslej nismo kaj prida zmenili, če ga že nismo kar zaničevali, je treba zainteresirati, prepričati, navdušiti nad vrednostjo našega dela, ki mu ga v modnih kolekcijah naših kreatorjev, šivilj in krojačev ponujamo v menjavo. Prestrojka, ki je pred nami, je bolj dramatična, kot se morda danes zdi. Povsem drugačna znanja bo treba uporabiti, drugačne strune zaigrati in drugačne konje vpreči. Naša usoda se ne odloča več v proizvodnih dvorinah in naša uspešnost se ne meri več le s hitrostjo tekočega traku. Delavec si danes svojega kosa kruha ne more več odrezati sam. Za maslo in med ali svinjsko mast in alevo papriko na njem se moramo potruditi skupaj. Cena dela, ki jo bomo jutri morda iztržili na svetovnem trgu, bo mnogo bolj kot od naše fizične produktivnosti in discipliniranega sodelovanja odvisna od podjetniške smelosti, marketinške prodornosti in osebne navdušenosti. Z drugačnimi pristojnostmi, odgovornostmi in spodbudami bomo morali opremiti tiste, ki bodo v našem imenu in na naš račun vodili igro. Prodor slovenskih smučarjev v svetovni vrh se je začel z znamenito Vogrinčevo izjavo, da nobena uvrstitev, ki ni zmaga, ni resnični uspeh. Brez nekaj podobne ambicioznosti, odločenosti in samozavesti bomo tudi v marketinški tekmi ostajali zadaj.

Jure Apih

Tekst je bil objavljen kot uvodnik v Tekstilcu – glasilu slovenskih tekstilcev, ko so to številko posvetili problemom trženja v tekstilni industriji. □

KOPPERMANNU, ki je razstavljal skupaj z Jugotekstilom. Naši izdelki so dostojno predstavili našo tovarno v pisani množici tekstila za dom. Seveda pa niso bili naši izdelki razstavljeni le na teh dveh razstavnih prostorih, ampak tudi pri mnogih naših uglednih kupcih frotirja. Žal na pogled ni bilo mogoče ugotoviti dejanskega proizvajalca teh izdelkov, saj se je »skrival« za tujo blagovno znamko. Tu bi želel poudariti, da bi morda vendarle morali nekaj več narediti tudi za uveljavitev blagovne znamke »Svilanit«. Zakaj ne bi uveljavili blagovne znamke »Svilanit International«? Seveda bi za tem morala biti dobro načrtovana akcija, ki bi imela podlago predvsem v visoko kvalitetnih proizvodih. Edina možnost, da uvidemo masovnemu poprečju, kjer se vršijo pritiski na cene, je visoka kvaliteta, novitete, tisto »nekaj več«. Smo pripravljeni in sposobni storiti na tem področju še kaj več? *Miha Mihelčič*

JUBILEJNO SREČANJE S HOTELIRJI

V mesecu decembru je bilo v Kuparih pri Dubrovniku zdaj že tradicionalno srečanje proizvajalcev s hotelirji. Na tem srečanju, ki ga imenujemo tudi posvetovanje z hotelirji, sodeluje večje število jugoslovanskih proizvajalcev, ki imajo v svojem programu proizvode namenjene hotelski potrošnji. Tokrat je sodelovalo 28 velikih jugoslovanskih organizacij združenega dela. Po vsebini proizvodnih programov je sestav proizvajalcev dokaj raznolik, saj so tu tekstilci, prehrabena in pohištvena industrija, papirna galanterija, kemična industrija s sredstvi za pranje in čistilnimi sredstvi, proizvodnja stekla, keramike, računalništva itd. Skratka na enem mestu je združen ogromen proizvodni potencial, ki ima velik poslovni interes, da svoje proizvode plasira na tem tržišču. Poudariti je treba, da so posvetovanja »proizvajalci – hotelirstvo« postalo neka vrsta specializiranega sejma. V času posveta ima vsaka organizacija svoj poslovni prostor, kjer se srečuje s svojimi kupci in sklepa pogodbe o dobavah blaga.

Srečanja se je udeležilo 550 predstavnikov hotelirstva. Prisotnih je bilo tudi 132 hotelskih gospodinj, ki imajo

pri izbiri dobaviteljev pomembno vlogo. Statistika nam tudi pove, da so predstavniki hotelirstva prišli iz 85 različnih krajev Jugoslavije. Skratka, vse kar v hotelirstvu kaj pomeni je bilo zbranih na enem mestu. Tako nam ne bo potrebno zaradi sklepanja poslov potovati od hotela do hotela, teh pa je preko 1.100 širom naše domovine.

Na teh srečanjih je sodelovala naša delovna organizacija že devetnajstič in je med najstarejšimi udeleženci tega posveta. Že prvo leto srečanja smo uspeli tipizirati asortiman namenjen hotelirstvu tako, da je danes tudi delavcem v hotelirstvu znano kakšne dimenzije brisač in pa kvaliteta sta primerni za hotel določene kategorije, nam pa se je s tem poenostavila proizvodnja. Da je hotelirstvo velik potrošnik naših proizvodov pove podatek, da se realizacija teh proizvodov v strukturi prodaje frotirja na domačem trgu suče med 20-30 %, odvisno pač od ciklusa naročil in finančnih možnosti naših hotelov. Iz izkušenj vemo, da je ta kupec najsigurnejši, saj ni tako

podvržen tržnim nihanjem kot široka potrošnja.

V času posvetovanja je bila organizirana tudi modna revija, kjer so tekstilci prikazali svoje proizvodne programe namenjene hotelirstvu. Moram reči, da je bila naša predstavitev odlična, saj so kupci spremljali naše modele z glasnim odobravanjem. Organizirane so bile tudi predstavitve raznih proizvodov, kjer so proizvajalci v neposrednem dialogu s hotelirji izmenjali izkušnje o uporabnosti izdelkov. Srečanje je bilo obojestransko uspešno. Hotelska proizvodnja bo z nakupi domačih izdelkov še manj odvisna od uvoza, proizvajalci pa smo dolžni dati našim proizvodom optimalne karakteristike, če želimo, da bomo v hotelirstvu našli naše stalne kupce. Z rezultati srečanja smo lahko zadovoljni, saj smo že pred začetkom poslovnega leta dobili zadovoljivo število naročil tako, da lahko optimistično gledamo na uspešnost prodaje naših proizvodov v jugoslovanskem hotelirstvu.

Marjan Repič

V prejšnji številki nam jo je slikovni skrat dvakrat zagodel:

Zdenko ŽAVBI smo vam v zadnji številki Kamniškega tekstilca z besedami že predstavili, tokrat vam jo predstavljamo še v sliki.

Dr. Recerjeva je naša nova zobozdravnica. Kljub strahzbujajočemu delu se nam je zelo priljubila, saj s prijazno besedo in nežno roko odganja strah in bolečine!

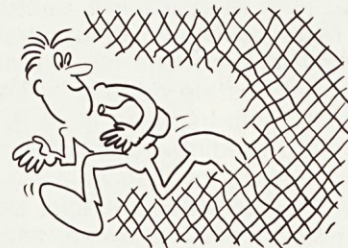

BODICA

Razvid del in nalog

V razvidu del in nalog manjkajo sledeča dela in naloge:

- specialist za neopazen prehod tovarniške ograje, s ciljem odsotnosti z dela, vnašanjem pijače in odnašanjem materiala.
- specialist za odkrivanje specialistov pod »a«, s ciljem preprečevanja nevidnosti.
- specialist za popravilo tovarniške ograje, s ciljem planiranja tektonskih premikov zemlje in žične mreže.

Objava prostih del in nalog ni potrebna, ker so vsi specialisti že v tovarni. Sprememba analitske ocenitve ni potrebna, ker vsi dobijo plačo že zato, ker pridejo v tovarno.

Mičo

PA SREČNO POT, FANTJE KOVINARJI!

Čeprav bi prispevek marsikdo razvrstil k dogodkom, ki postajajo zgodovina življenja »Svilanita«, si zasluži, da ga objavimo. Že zato, da ne bodo neopazno šli mimo nas, tisti majceni uspehi, ki prispevajo k velikim uspehom tovarne.

Za kaj torej gre? Gre za republiško tekmovanje kovinarjev na Memorialu Franca Leskoška-Luke v Mariboru, ki se ga je zaradi uspeha na predhodnih tekmovanjih (kvalifikacijah) udeležil naš sodelavec Danilo Lipovšek. Spremljal ga je sodelavec Marjan, ki se je menda izkazal za imenitnega managerja in poskrbel za vse, da je Danilo kar se da sproščeno tekmoval v varjenju tlačne posode v vseh položajih.

Seveda je bilo pred samim tekmovanjem potrebno opraviti še strokovni del tekmovanja, ki ni izpustil preverjanje znanja iz samoupravljanja in varstva pri delu. A glavni del tekmovanja, to je praktični del je sledil naslednjega dne (datum sega v 18. dan meseca junija preteklo leto) v tovarni Metalna, kjer so se tekmovalci zbrali na kraju dogodka že ob 6. uri zjutraj. Danilo je bil v skupini tekmovalcev, ki je začela z »delom« ob 9. uri. A glej ga šment, elektronika je »zatajila«, čeprav se tovarna »Gorenje« ponaša z najsodobnejšimi varilnimi aparati. Takoj se je začetek tekmovanja zavlekel za dve debeli uri. K sreči je bil Marjan na mestu in tako v veliko pomoč Danilu, ki ga je čakanje spravljalo ob željeni mir in koncentracijo. Potem pa se je začelo zares. Od razpoložljivih šestdeset minut časa, je Danilo delo opravil v petdesetih, a drobcene napake strogi komisiji niso ostale neopazne. Danilo je bil kljub temu uspešen in se je uvrstil v »zlato sredino« – na 17. mesto. Ampak čisto zadovoljen sam s seboj pa le ni bil, zato je tekmovanje, skupaj s spremljevalcem Marjanom, zapustil pred razglasitvijo rezultatov.

A bolj kot rezultat tekmovanja Danila in Marjana skeli odnos tovarne do tovrstnih tekmovanj. Pogrešata vzpodbudnih in pohvalnih besed od svojih nadrejenih sodelavcev, izjemi sta le mojster Srečo in vodja strojnega vzdrževanja Brane. Razočarana sta

zrla v delovne uniforme ostalih tekmovalcev, ki so bile nove in »poštirkane« potiskane z napisi tovarni, ki so jih zastopali, okoli sebe pa so imeli kar precej spremljevalcev. K sreči je Marjan res pravi prijatelj in se je Danilu ponudil, da ga spremlja, pri urejanju tekmovalne uniforme pa se je menda pri nas zataknilo in s tiskom naše firme ni bilo nič. Danilo se ne more znebiti občutka, da se je naša tovarna svojega tekmovalca sramovala, saj se hote ali ne-

Tekmovalci Danilo in spremljevalec Marjan

hote ni »zapisla« na njegovo tekmovalno delovno obleko.

V razgovoru s tekmovalci je Danilo tudi ugotovil, da nekatere delovne organizacije posvečajo veliko pozornosti izobraževanju delavcev kovinarjev, prav tako tudi zasledovanju nove tehnike. Danilo je na tekmovanju za varjenje uporabljal drugačne elektrode kot jih uporablja pri delu, zato večjega uspeha ne moremo pričakovati tudi ne

Prijatelj navadno sedi v isti klopi in gleda enake reči kot ti. Prijatelj se nikoli ne zmoti in ne reče besede, ki boli. Prijatelj je tisti, ki čaka, ko vse drugo zbeži. Prijatelj je tisti, ki nikoli na tebi ne preizkuša pesti. In končno, pravi prijatelj je vedno tam, kamor ne upaš sam!

od takega mojstra kot je on, čeprav je zdaj opravil tudi že atest za varjenje tlačnih posod in se tako usposobil za najzahtevnejša varilska dela. Delovni pripomoček Danila pa prav gotovo sodi že k muzjeskim primerkom in bi njegovo pravo letnico morda vedel mojster Šubic, od katerega je Danilo nasledil aparat.

Danilo je naš sodelavec že petnajst let. Velikokrat je že bil na tekmovanjih kovinarjev; na regijskih je že bil zma-

Pri tekmovanju roka ne sme zadržati

govalec, na republiških pa se vedno uvrsti nekje v sredino. Danilo rad tekmuje, a želi si, pritegnil pa mu je tudi Marjan, večjo pozornost s strani delovne organizacije, saj meni, da je delo kovinarjev, čeprav v tekstilni industriji, tudi pomembno. Mimogrede sta še omenila, da bi bili zaželjeni boljši delovni pogoji, saj se pogosto zgodi, da Danilo uporablja za delovni prostor kar dvorišče pred mehanično delavnico. Pa kakšen sodoben pripomoček tudi ne bil odveč.

Toliko nekemu dogodku ob rob kot apel, da bomo že čez nekaj mesecev ko bodo tekmovanja zopet aktualna, drugače spremili na pot naše sodelavce kovinarje! Pa srečno pot, fantje iz »Svilanita«

Ivana Skamen

Športne
novice

UTRINKI S ČETVEROBOJA

Sneg noče in noče pobeliti gričev, zato si dolge zimske dni krajšamo tudi s spomini na jesenske športne utrinke. Bleščeča zmaga na ČETVEROBOJU ne bo kmalu pozabljena, nanjo pa spominja nekaj fotografij:

Fantje na sliki so krivi ...

Takole sta se veselila skupne zmage
Zvone in Nina

... za hrupno navijanje »svilanitovcev«!

O, ja, tale teren v telovadnici je pa čisto drugačen od težkega travnatega terena na katerem smo igrali nogomet

Marinka je ena izmed deklet z najbolj mirno roko in ostrim očesom

**Upokojili
so se**

UPOKOJITEV JOŽICE POLJANŠEK IZ PLEMENITILNICE

Z desetim marcem 1989 odhaja med upokojenke Jožica Poljašnek, odpremnica metraže iz Plemenitilnice.

Ko sem jo obiskala, je bila še vsa navdušena nad udobjem v Čateških toplicah, odkoder se je vrnila s preventivnega okrevanja. Skromna, tiha, delovna in zato tudi skoraj pozabljena, je vendarle izkoristila ugodnost, ki jo na predlog Sveta enote nudi »Svilanit« svojim delavcem.

Za tovarniško ograjo si je pričela služiti kruh v Induplati Jarše že leta 1954. Osem let je delala v tkalnici. Kot mati dveh otrok je prišla leta 1962 v Svilanitov obrat v Šmarci. Bil je blizu, otroci majhni, plača boljša, delo pa naporno. Na troizmenskem delu ni zdržala dolgo, pa tudi tretji otrok je bil na poti. Potem je delala na striženju brisač, ročno, strojno, popravila napak. Jožica pravi, da je delala vseh 35 let na normo, zato pravi, da ni več tako čila in zdrava, kot je bila. Zdravi in čili pa so njeni štirje otroci. Pravi, da jo je družina zelo zaposlila, tako da se ni nikoli silila naprej, kot sama pravi.

Obe sva se nasmejali, ko je dejala, da je na zboru delavcev Barvarne in Plemenitilnice enkrat bila tudi overovatelj zapisnika. Kljub vsemu, je še vedno občutljiva na krivico. Boli jo, kadar se godi krivica ljudem, ki jih ima rada.

Plemenitilnica in njeni delavci, so ji prirasi k srcu. Dobro se je počutila med njimi. Rada je hodila v službo. Tončka je bila zares prijetna sodelavka, pravi Jožica. Opazila sem zapestnico, darilo sodelavcev, skrbno pripeto na roki.

Ko sem Jožico vprašala kaj si najbolj želi, je kot strela odgovorila: »Zdravje, predvsem vnučkom, tako hudo je, če so bolni.« Maja pričakujejo pri Poljanškovi v Šmarci tretjega vnučka. Jožica pravi, da bo mirno

spala šele takrat, ko bo imela snaha stalno zaposlitev. Zaželimo ji izpolnitev njenih želja. Veliko zdravja tudi vam, Jožica Poljanšek.

Zdenka Žavbi

IZ NAŠE SREDINE JE ODŠLA JEREB MIMI

Ni bilo običajnega stiska rok ne ob prihodu in ne ob odhodu, enostavno sva si rekla »dober dan« in, »kako se držiš na pogled mlada upokojenka«. Trenutno uživa status letnega dopusta. Nasmeh na obrazu mi pove vse. Pa še to, čeprav sem zamudil samo 5 minut, me je že pričakovala na stopnicah. Iz svoje »kože« človek ne more – red in doslednost se ji je vtisnila globoko, da jo je motila moja namerna zamuda – seveda ji tega ne povem.

Takoj steče pogovor, prvo o nepomembnih stvareh našega vsakdanjika in nato počasi preideva na temo Svilanit ali še bolje »šimenkova tkalnica«. Da usta ne bi bila suha – kava že vre, pa še kaj »močnejšega« in beseda teče dalje. V njeno mladost, ko očeta skoraj ni poznala zaradi prerane smrti in je mati prevzela skrb za družino, bolje rečeno borbo za obstanek in nahranitev troje otroških ust. To seveda pove vse, želje na eni strani in kruto stvarnost na drugi. Prevlada stvarnost in prepotrebna pomoč materi, katero je zelo spoštovala in ji po svojih močeh pomagala. Iz tega razloga se je zelo mlada zaposlila v tovarni glasbil »Melodija« v Mengšu. Oddaljenost od tovarne jo je gnala, da si delo poišče v bližini doma ali celo na domačem dvorišču, kjer je stal Obrat II. Šmarca. Malo sreče in poznanja in odprla so se ji vrata v novo sredino, ki je bila od domačega ognjišča oddaljena samo nekaj korakov. Kot je bila vzgojena v skrbnem domu, se je obnašala tudi pri delu, saj druge poti in načina ni poznala. No in začelo se je delo in delo iz

JAKA ODHAJA

V začetku novembra se je invalidsko upokojil Jaka Zajc. Pred prihodom v Svilanit je delal kot dimnikar. Na naša vrata je potrkal leta 1966 in delal kot transportni delavec.

Po nekaj letih je napredoval v dispečerja preje v previjalnici. Na tem delu je bil 9 let, nato pa je bil iz zdravstvenih razlogov premeščen na čiščenje plaščev v konfekcijo.

Ko je čiščenje plaščev prešlo na viseč transport, tega dela ni mogel več opravljati, ker se vrši delo stoje, zato je bil premeščen na drobne izdelke, kjer je pakiral drobne izdelke in zlagal zloženke. Vendar, zdravje ga je vedno bolj zapuščalo in med nami je bil vedno manj, dokler ga niso invalidsko upokojili.

Sodelavci mu ob odhodu v pokoj želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu družine.

Zdenka Rijavec

Drage sodelavke in sodelavci!

Mirno, skoraj neopazno, tečejo dnevi z njimi pa teče tudi reka našega življenja. V tem našem življenju pa imamo vesele in žalostne trenutke. Veseliš se, ko pa pride dan, ki si ga 35 let tako težko pričakoval te obide žalost. Po vseh teh letih ti ni lahko pri srcu, kajti to je slovo od sodelavk in sodelavcev s katerimi si preživel toliko časa, slovo od vsakdana, katerega si navajen. A slovo je slovo. Za nikogar ni prijetno. Verjemite mi tudi zame je težko. Hudo mi je! Bilo mi je prijetno delati v naši sredini. Ob misli nato se mi utrne grenka solza. Ali to je solza sreče? Rada sem vas imela, kajti bili ste del mojega življenja. Zato mi prosim oprostite, če se ne bom poslovila od vsakega posebej. Naj bo teh nekaj vrstic namesto besed, topllega stiska naših pridnih rok ... Povem naj vam, da moje delo ni bilo vedno lahko. Velikokrat je zahtevalo veliko potrpljenja, vztrajnosti in predvsem razumevanja. Včasih je bilo težko! A človek vse to premaga. Tudi pogoji dela so bili slabi. Ropot mi je povzročal težko sporazumevanje, pretela je velika nevarnost poškodb. Delo, ki sem ga opravljala je bilo slabo vrednoteno. Saj sem pred leti dobila plačo enako kot novinci, ki sem jih učila. Vse to je povzročalo, da so mi pod takimi in podobnimi pritiski včasih popustili živci. Vse prošnje naj se to uredi so takrat naletele na gluha ušesa. A sedaj se je to uredilo. Nagrajevanje za minulo delo se je precej izboljšalo. Prišli so novi stroji, priučevanje je postalo lažje. Kadrovska politika se je spremenila. Vrednost mojega dela, ki sem ga rada opravljala je postala boljša. Trudila sem se, skušala pomagati po svojih močeh, kajti zavedala sem se, da delovno mesto tkalke zahteva veliko znanja, spretnosti in prakse. Zato želim tudi novi inštruktorici veliko uspeha v nadaljnjem delu.

To je delček mojega življenja v naši delovni organizaciji, v kateri sem preživela 35 let. Včasih sem mislila, da ne bo šlo. A zavedala sem se, da moram vzdržati, kajti malo katera tkalka zdrži za strojem 35 let. Zadnje leto menjati delo in delovno okolje pa ni lahko. Nikjer nisi zaželen, želijo si mlade in zdrave delovne sile. Človek se z leti utruji, ni stroj, da bi mu zamenjali izrabljene dele. Sedaj, ko je prišel moj čas, naj se poslovim; vsem se zahvaljujem za lepa darila. Prosim vas, oprostite mi, če je med nami kdaj prišlo do nesporazumov. Tako je pač naše življenje. Želim vam obilo delovnih uspehov, posebno pa želim, da bi se vsem tkalkam uresničila želja o beneficiranem stažu. Se enkrat vsem najlepša hvala. Srečno!

Lepo vas pozdravlja Mimi

delu. Enostavno povedano in z novo organizacijo zamišljeno, toda kljub dodatnemu izobraževanju na to temo, zelo težko izvedljivo. Sama priznava, da je delo z ljudmi zelo občutljivo področje, istočasno pa tudi vabljivo, odvisno od pripravljenosti in nagnjenosti posameznika. Sami »presežniki« so potrebni pri takem delu, ne bom jih našteval in »zvrhan koš« potrpljenja pa še kakšna solza vmes – seveda je razumljivo zakaj. Pa še nekaj o medsebojnih odnosih: pravi da so ti danes dobri, celo boljši od njenih spominov – spominov na njeno mladost. Kaj pa zadovoljstvo, ko se oziraš nazaj nad črto seštevka doživetij, jo vprašam. Zadovoljstvo je širok pojem, katerega se ne da stehitati, so samo občutki, priznanja in rezultati drugih. In če hočemo biti pošteni, teh priznanj in dobrih rezultatov njenega dela ni manjkalo. Ko po »seštevku« naša sodelavka odhaja v pokoj (za pokoj bi si morali izmisliti drugo besedo) so občutki različni, kot smeh in žalost. To ni kot »avtobusna karta« do končne postaje, ki jo kupiš, se pelješ in izstopiš. To je nekaj, kar se ne da popisati – vsega tega papir enostavno ne prenese.

Na to temo ne bi nadaljeval, rajši bi povedal želje naše sodelavke svoji sredini, kjer je živila in ustvarjala, skušala biti človeku – človek. Dobrih odnosov, uspešnega dela, strpnosti in, in . . . nam Mimi želi, istočasno pa se toplo zahvaljuje za skupne »korake« in razumevanje. Ker je vsako življenje »sttkano« iz dejanj, se ti za vse lepo zahvaljujemo, istočasno pa ti želimo obilo dobrega zdravlja in zadovoljstva v krogu svoje družine. Pa prihajaj med nas!

Emil Jenko

ZAHVALA

Ob smrti najinega očeta se iskreno zahvaljujemo vsem sodelavkam in sodelavcem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

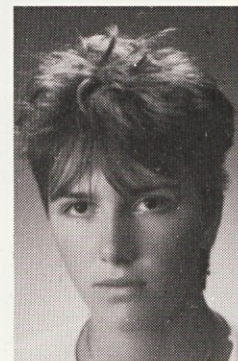
Tilka Golob
Ida Oštr

Dobrodošli med nami

Brigita Sanabor

Sanabor Brigita je prišla v delovno organizacijo že v mesecu januarju 1987. Sprejeta je bila v Konfekcijo svile zaradi povečanega obsega dela v obratu, in sicer na dela in naloge izdelava kravat.

Pripoveduje takole: »Že prvi dan delovnega razmerja so me posadili za šivalni stroj in me poučili kako sešiti kravato. V pričetku je šlo malce teže, ker smo novinci delali na starih strojih toliko časa, da smo na teh dosegli normo. Potem so me razporedili na novejši in hitrejši stroj. Spočetka se mi je norma zdela visoka, zdaj pa mislim, da je sprejemljiva, ker jo lahko z normalnim tempom dela dosežem. Delovno razmerje mi je bilo večkrat podaljšano, ker je obseg dela ostajal na istem nivoju, pa sem bila januarja 1989 sprejeta v delovno razmerje za nedoločen čas.«

In kaj to pomeni:

»Na tem delu sem zadovoljna, ker rada šivam; obenem pa imam čisto drugačen občutek, saj vem, da mi ne bo treba spremenjati dela in ga iskati drugje. Sploh si težko predstavljam, da bi morala prenehati s šivanjem kravat.«

In kakšne so njene aktivnosti v prostem času:

»V prostem času rada smučam, predno pa sem se zaposlila, pa sem trenirala tek na dolge proge pri AK Kamnik.«

Brigiti želimo čimuspješneje in zadovoljno delo.

Alojz Jerman

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta se vsem sodelavkam zahvaljujem za izraženo sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Anica Mušič

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz DO Svilanit se iskreno zahvaljujem za moralno, materialno in delovno pomoč ob nesreči, ki mi je vzela dom.

Zaradi vaše pomoči mi bo lažje ustvariti nov dom.

Stane Matjan

ZA SPOMINSKI ALBUM

*Le kako jo je primahal spet med nas,
dobri stari Dedek Mraz,
saj gôre in doline vse sive so bile,
brez lepe, bele suknjice?*

Naju pa to prav nič
ne skrbi, glavno da
pozabil naju ni!

Majčkeno me je strah ...

Meni pa je nerodno ...

Meni pa prav nič, saj sem že pravi fant.

So se pričakovanja v njihovih očeh izpolnila?

Pesmica za Dedka Mraza

Čeprav bi mala možička na prste stopila, se Dedkove brade ne bi dotaknila, zato ...

Le kaj je v tej vreči?

Palčki moramo biti prikupni, zato barvic na naših licih ni nikoli preveč!

O ja, saj sem pridna, mamici pomagam, bratcu ne nagajam ...

Glej Dedek, zdaj se bova slikala!

Veliki otroci podajamo majhnim roko, Dedek pa stisnil obema jo bo!

*Modni dodatki
za vašo samozavest*